

TOHOLAMMIN KUNTA

Talousarvio 2022 ja

Taloussuunnitelma 2022–2026

Kunnanhallitus 08.11.2021 § xx

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § xx

Sisällysluettelo

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTEET	3
1.1 Kunnan strategiset tavoitteet	3
1.2 Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne	3
1.3 Talousarvion sitovuus.....	3
1.4 Väestökehitys.....	3
1.5 Työllisyys ja työpaikat.....	5
1.6 Yleinen taloudellinen kehitys.....	7
1.7. Kuntatalousohjelma 2021	8
1.8 Toholammin talouden tilanne ja kehitystarkastelu	18
2. KÄYTTÖTALOUS 2021	24
2.1 Hallinto-osasto	25
2.3 Tekninen osasto	31
2.4. Sivistysosasto.....	34
2.5 Käyttötalous yhteensä	38
3. TULOSLASKELMA 2021	39
4. RAHOITUSLASKELMA 2021.....	40
5. INVESTOINTIOSA.....	41
6. LIIKELAITOKSET JA KONSERNIYHTIÖT	42
6.1 Viemäriliikelaitos	42
6.2 Kiinteistö Oy Toholammin vuokratalot (100 %).....	45
6.3 Toholammin Energia Oy (96,66 %)	46
6.4 Toholammin kehitys Oy	48

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTEET

1.1 Kunnan strategiset tavoitteet

Toholammin kuntastrategien lähtökohtana on varmistaa itsenäisen kunnan elinkelpoisuus kunnan vetovoimatekijät turvaten ja edelleen kehittäen. Toholammin kunta huolehtii taloudestaan, mikä mahdollistaa hyvien palveluiden ylläpidon ja kehittämisen kuntalaisille. Toholammin kunnan aktiivinen ja kannustava elinkeinopolitiikka tukee kuntatalouden kehittymistä. Toimintaympäristön muutoksia seurataan aktiivisesti, mikä mahdollistaa tarvittaessa nopean reagoinnin.

Toholampi hakee innovatiivisilla ratkaisuilla vahvoja elinkeinopoliittisia avauksia, joilla turvataan ja vahvistetaan kunnan elinvoimaisuus ja sitä kautta ihmisten hyvinvoinnin lisääminen.

Strategian painopisteet:

- Hyvinvoiva kuntalainen
- Viihtyisä asuminen
- Aktiivinen elinkeinotoiminta
- Tasapainoinen talous
- Palveleva kunta

1.2 Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne

Kuntalain 110§:n (410/2015) mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä seuraavan vuoden talousarvio sekä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

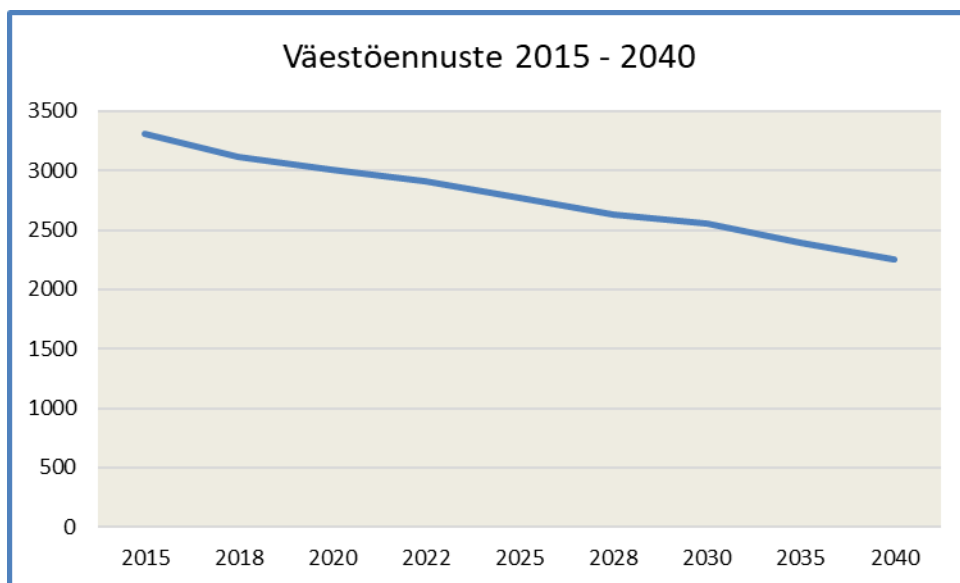
Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

1.3 Talousarvion sitovuus

Valtuusto hyväksyy talousarviossa sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Sitovia määrärahoja ovat **osastoittain netto ennen poistoja**. Talousarviomäärärahojen siirroista luottamustoimielimien välillä päättää valtuusto ja siirroista luottamustoimielinten sisällä ko. lautakunta.

1.4 Väestökehitys

Toholammin väestökehitys on tilastokeskuksen ennusteen mukaan lähivuosina tasaisesti laskeva. Pitkään syntyvyys on ylittänyt kuolleiden määrän, mutta vuodesta 2016 alkaen kuolleiden määrä on ylittänyt syntyneiden määrän. Muuttotappion takia väestömäärä vähenee vuosittain pitkälle tulevaisuuteen, ellei kunta saa toimillaan tätä kehitystä muutettua.

Toholammin väestöennuste 2015–2040 (lähde: Tilastokeskus)

Huoltosuhte:

Huoltosuhteella tarkoitetaan alle 15-vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhdetta työikäisten 15–64-vuotiaiden määrään. Toholammilla huoltosuhte kasvaa huolestuttavasti tulevien taloussuunnitelmavuosien aikana. Tämä tulee vaikuttamaan erittäin negatiivisesti verotulojen kehitykseen. Verrattaessa Toholammin huoltosuhdetta Suomen keskimääräiseen huoltosuhteeseen tunnusluvussa ”hävitään” reilusti. Tämä kertoo suhteellisen suuresta kunnasta muutosta opiskelijoiden ja työikäisten ikäryhmissä.

Keski-Pohjanmaan väestöllinen huoltosuhte-ennuste 2021 kunnittain 2021-2040

Lähde: Tilastokeskus							
			Tot	Ennuste			
			2020	2025	2030	2035	2040
Keski-Pohjanmaa			73,6	75,6	76,3	78,6	78,9
Kaustisen seutukunta			86,0	91,7	94,3	98,4	97,9
Halsua			92,2	104,0	109,4	114,5	115,1
Kaustinen			74,4	79,4	78,0	81,7	82,0
Lestijärvi			86,6	109,7	133,9	134,1	137,9
Perho			100,1	102,4	103,1	103,0	99,6
Toholampi			86,3	92,2	96,8	105,4	104,3
Veteli			89,1	93,4	98,8	104,1	104,9
Kokkolan seutukunta			70,5	71,9	72,5	74,7	75,3
Kannus			74,0	82,0	85,7	89,6	90,7
Kokkola			70,1	70,9	71,2	73,3	73,8
Koko Suomi			61,9	63,7	65,3	67,3	67,3
Lapsia ja vanhuksia 100 työikäistä kohti:							
Väestöllinen (demografinen) huoltosuhte on alle 15-vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään.							

1.5 Työllisyys ja työpaikat

Yritystoiminta

Koronapandemia on hellittämässä otettaan suomalaisten keskuudessa. Rokotuskattavuus on mahdollistamassa rajoitusten lievennykset, mutta varovaisuus on vielä tarpeen. Toholammilla palveluiden saatavuus on kyetty turvaamaan kaikille kuntalaisille ja tästä kiitos kaikille, jotka omalla työllään ovat tämän mahdollistaneet.

Kuntaan on hakeutunut uusia yrityksiä, joiden liiketoiminta keskittyy kaasuun, aurinkovoimaan ja tuulivoimaan. Sivutuotteena syntyvä lämpöenergia on myös mahdollista hyödyntää tuotteiden valmistuksessa. Selvityksessä on myös tuulivoimalla tuotetun energian tasausenergiatuotantoa. Alkutuotannon lannoitteiden uudet ratkaisuvaihtoehdot ovat valmistelussa ja kolmen vuoden koetoiminta erilaisten raaka-aineiden hyödyntämiseksi on käynnistetty yritysten toimesta.

Toholampi on vahvaa ja kehittyvää maatalouden (erityisesti maidon tuotanto) ja elintarvikejalostuksen aluetta ja merkittävänä vahvuutena ovat maatalouden tuotteet ja jatkojalosteet (ml. energia). Tulevaisuutta Toholammilla rakennetaan uusiutuvien bio- ja kiertotalouden tuotteiden hyödyntämiseen ja jatkojalostamiseen. Suunnitelmat ovat valmiina tuulivoimarakentamiselle. Luvat on myönnetty 65 tuulimyllylle. Kuntastrategia, joka on saatu päivitettyä kuluneen syksyn aikana, (Biolaakso – tulevaisuus Toholammilla) tukee aktiivista elinkeinotoiminnan kehitystyötä. Elinkeino-ohjelman tarkastelu etenee yhteistyössä yritysten ja Kaustisen seutukunnan kanssa.

Alueen vahvuuksina vireän elinkeinoelämän lisäksi nostetaan kotiseutu, jokilaaksomaisema ja luonto, sekä virikkeellinen ympäristö – mahdollisuudet liikkua ja harrastaa, laadukas ja monipuolinen musiikkikasvatus ja -toiminta sekä kulttuuritarjonta.

Kunnan kehitystä haastavat edelleen erityisesti pitkään jatkunut yleinen rakennemuutos maasamme, pienentyvä kunnan väkiluku ja ikääntyvä väestö. Kunnan elinvoiman merkittävimmät ponnistukset liittyvät erityisesti taloustilanteen parantamiseen. Ikääntyvä väestö nähdään voimavarana. Uudet työpaikat mahdollistavat myönteisen kehityksen onnistumisen. Mahdollisuuksia työpaikkojen luomiseen on olemassa.

Uuden alakoulun rakennushanke on edennyt aikataulussaan ja otetaan käyttöön vuoden 2022 alusta. Ympäristöä ja liikennejärjestelyitä on parannettu, jotta koulumatkat voivat sujua turvallisesti. Kuusiston koulun korjausinvestoinnin valmistelut jatkuvat. Erityistä lisätyötä tuovat poikkeuksellisen korkeat rakentamiskustannukset, jotka vaikuttavat korjausrakentamisen aikatauluun. Kunta on saanut avustuksia paloasemanrakentamiseen ja urheilukentän rakentamiseen noin 680.000 euroa. Tämä haastaa kuntamme resurssit aivan uudella tavalla.

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Jos taas työpaikkaomavaraisuus on alle 100 %, on tilanne päinvastainen.

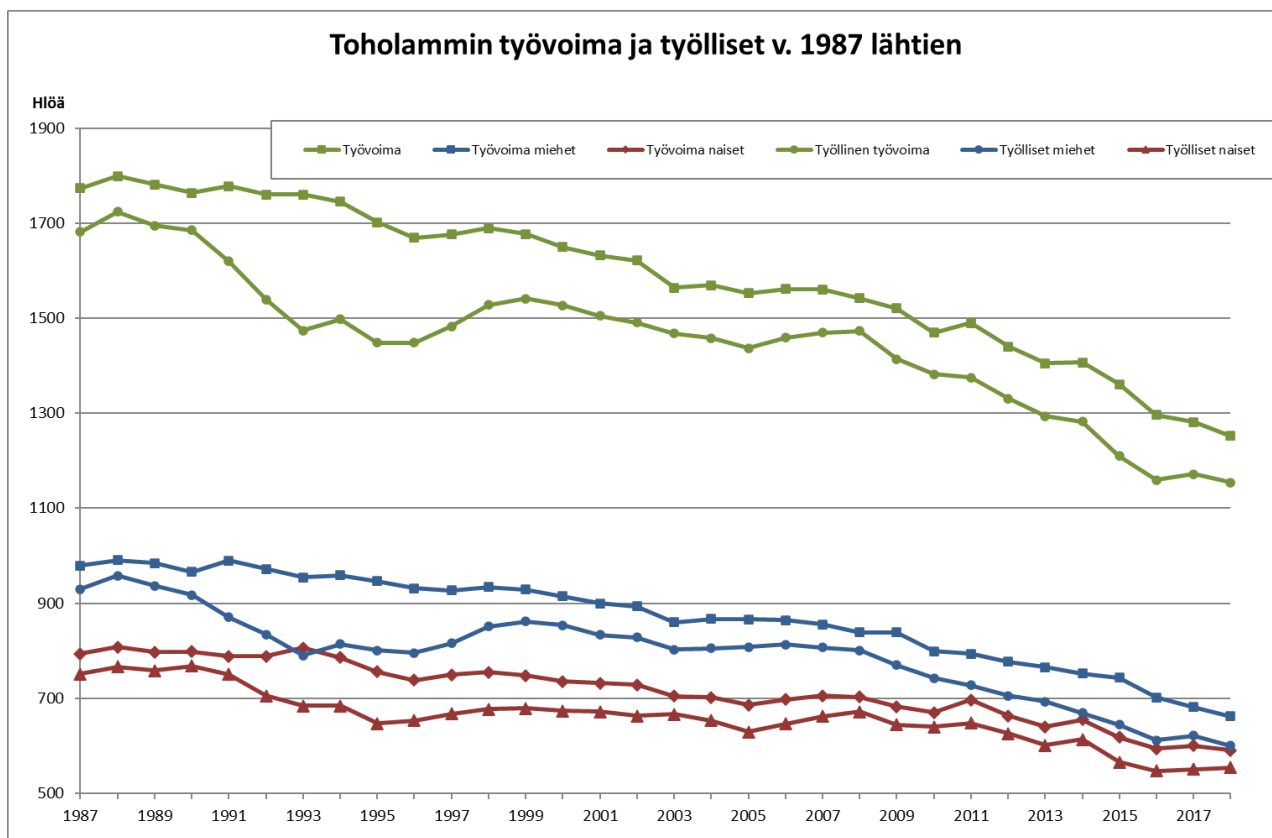
Työpaikkaomavaraisuus Toholammilla on tyydyttävällä tasolla. Hyvänä tavoitetasona voitaneen pitää 100 % tason saavuttamista. Tähän Toholampi ei ole päässyt pitkään aikaan.

Työpaikkaomavaraisuusaste									
Aluejako 2010									
Lähde: Tilastokeskus									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Keski-Pohjanmaa	100,3	100,2	100,4	100,7	100,6	100,4	100,9	100,3	93,1
Kaustisen seutukunta	85,9	85,8	93,3	93,6	92,7	91,5	92,1	89,6	83,6
Halsua	78,4	77,0	91,1	94,0	98,3	95,6	93,8	93,1	85,9
Kaustinen	87,8	89,7	97,1	97,7	97,3	92,9	91,1	88,6	82,9
Lestijärvi	95,9	93,5	101,0	103,7	102,4	96,8	104,7	105,9	97,2
Perho	95,9	96,6	97,4	96,5	96,6	96,6	96,5	92,4	86,8
Toholampi	83,5	82,4	93,2	93,0	91,4	93,0	93,5	88,7	84,3
Veteli	78,5	77,4	84,0	83,8	80,7	82,0	86,0	84,9	77,6
Kokkolan seutukunta	104,7	104,6	102,6	102,8	102,9	102,9	103,4	103,3	95,7
Kannus	95,1	96,2	100,7	97,7	98,7	99,9	99,0	94,8	85,6
Kokkola	105,9	105,6	102,8	103,4	103,4	103,3	103,9	104,3	96,8

Lähde: Tilastokeskus

Työllisyys

Työllisyys on säilynyt Toholammilla sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti katsoen kohtuullisen hyvällä tasolla. Työttömyysprosentti on työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan vaihdellut vuosittain reilusta kuudesta prosentista lähes kahteentoista prosenttiin. Koronaepidemiasta johtuen työttömyysprosentti nousi keväällä 2020 ollen korkeimmillaan kesäkuussa 12 prosenttia. Tämän jälkeen työttömyysprosentti on lähtenyt laskuun. Kohtuullisesta työttömyydestä huolimatta kunnan tulee pyrkiä edelleen toimimaan työttömyyden, erityisesti nuorten ja pitkäaikaistyöttömien, määrän vähentämiseksi.

Lähde: Tilastokeskus

1.6 Yleinen taloudellinen kehitys

Julkinen talous

Koronaviruspandemia kasvatti julkisen talouden alijäämän suureksi v. 2020. Julkista taloutta heikensivät talouden taantuma sekä monet epidemian vuoksi toteutetut tukitoimet. Taantuman jälkeinen riipeä talouskasvu kohentaa julkista taloutta kuluvana vuonna, mutta julkisen talouden alijäämä pysyy suurena. Talouskasvu ja koronavirustilanteen vuoksi päätettyjen tukitoimien voimakas vähentyminen vahvistavat julkista taloutta vielä v. 2022. Julkinen talous jää kuitenkin riipeän suhdanepyrähdysen jälkeen yhä alijäämäiseksi. Siten julkisessa taloudessa vallitsee edelleen rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino.

Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen nousi v. 2020 10 prosenttiyksikköä korkeammalle tasolle kuin ennen kriisiä, jolloin se oli 59,5 %. Velkasuhteen kasvu hidastuu v. 2022, mutta kiihtyy sen jälkeen uudelleen nousten reiluun 73 prosenttiin vuosikymmenen puolivälissä. Julkinen velkasuhde on jäämässä huomattavasti korkeammalle tasolle kuin viime vuosikymmenen lopulla.

Valtionhallinto on kantanut suurimman osan koronavirustilanteen vuoksi päätettyjen tukitoimien kustannuksista. Valtionhallinto onkin julkisen talouden alasektoreista alijäämäisin. Valtion toteuttama aktiivinen finanssipolitiikka elvytti taloutta viime vuonna ja ylläpitää taloudellista aktiviteettia myös v. 2021. Valtionhallinnon alijäämä pienenee entisestään v. 2022 vahvan talouskasvun sekä päättyvien tukitoimien siivittämänä.

Paikallishallinnon rahoitusasema kääntyi hieman ylijäämäiseksi v. 2020. Tämä johtui pitkälti valtion mittavista tukitoimista. Tänä ja ensi vuonna paikallishallinnon rahoitusasema on jälleen alijäämäinen. Vuonna 2023 Suomen julkisyhteisöjen rakenne muuttuu, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämä helpottaa kuntien rakenteellisia, väestön ikääntymisestä johtuvia, menopaineita.

Työeläkelaitosten ylijäämä supistui v. 2020 merkittävästi väliaikaisen työeläkemaksun alennuksen sekä pienentyneiden maksu- ja omaisuustulojen vuoksi. Työeläkelaitosten rahoitusasema palautuu väliaikaisen maksualennuksen päättymisen myötä sekä työllisyyden kohenemisesta seuranneen vahvan maksutulokehityksen johdosta. Ylijäämä jää tulevina vuosina kuitenkin maltilliseksi, koska eläkemenojen kasvu jatkuu ja hyvin alhainen korkotaso hidastaa työeläkelaitosten omaisuustulojen kasvua.

Muut sosiaaliturvarahastot kääntyivät alijäämäiseksi v. 2020. Rahoitusasemaa heikensivät runsaat lomautukset, työttömyyden lisääntyminen ja työttömyysturvaan tehdyt väliaikaiset laajennukset. Muiden sosiaaliturvarahastojen tilannetta helpottaa vuosina 2021—2022 työttömyysvakuutusmaksun korottaminen. Työttömyys myös alenee vuodesta 2022 alkaen, mikä vahvistaa muita sosiaaliturvarahastoja.

Julkisyhteisöjen menoaste eli menojen suhde BKT:hen nousi v. 2020 nopeasti. Menoaste alenee vuonna 2022, kun määräaikaiset tukitoimet päättyvät ja työttömyyteen liittyvät menot pienenevät. Veroaste eli verojen ja veroluonteisten maksujen suhde BKT:hen laski v. 2020 ja nousee taas kuluvana vuonna, kun verotulot kasvavat taantumasta toipuessa nopeammin kuin BKT.

Julkisen talouden merkittävimmät riskit linkittyvät edelleen yleiseen talouskehitykseen. Koronaviiruspandemian mahdolliset uudet virusmuunnokset voivat hidastaa talouden toipumista ja heikentää julkista taloutta hidastuneen talouskasvun ja epidemiaan liittyvien menojen mahdollisen uuden kasvun myötä.

Julkisen talouden ehdolliset vastuut ja erityisesti takausten huomattava kasvu muodostavat riskin julkiseen talouteen. Takausvastuiden keskittyminen tietyille toimialoille ja yrityksille lisää takausvastuisiin liittyviä riskejä. Takausvaltuuksia on myös kasvatettu v. 2020 osana yrityksille kohdistettuja tukitoimia, vaikka toistaiseksi tämä ei ole kiihdyttänyt takausten kasvua. Vastuiden mittava laukeaminen kasvattaisi julkisia menoja ja nopeuttaisi velkasuhteen kasvua. Lähde: VM

1.7. Kuntatalousohjelma 2022

Vuosi 2020 oli koronaepidemian vuoksi hyvin poikkeuksellinen myös kuntatalouden näkökulmasta. Valtio tuki kuntasektoria koronaepidemiaan liittyen hyvin huomattavalla tukipaketilla, joka lopulta ylitti kuntataloudelle aiheutuneet taloudelliset menetykset selvästi. Tuista merkittävä osa kohdennettiin peruspalvelujen valtionosuuksien kautta, joten valtionosuudet kasvoivatkin peräti noin 28 prosenttia vuodesta 2019.

Kuntien verotulot kasvoivat ennakoitua enemmän ja toimintamenot ennakoitua vähemmän. Verotulojen kasvuun vaikutti osaltaan myös koronaepidemian tukipakettiin sisältynyt kuntien yhteisövero-osuuden 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus.

Kuntatalouden yhteenlaskettu (kunnat ja kuntayhtymät yhteensä) vuosikate kaksinkertaistui edellisvuodesta noin 4,7 mrd. euroon, jossa parannusta helmikuun arviotietoihin on noin 100 milj. euroa. Vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot ja käytännössä myös nettoinvestoinnit, mikä on varsin poikkeuksellista. Taloustilanne koheni laajasti erityyppisissä kunnissa. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä oli koko 2000-luvun pienin niiden määrän ollessa vain kaksi.

Vaikka kuntatalouden nettoinvestointien taso säilyi edellisvuosien tapaan korkeana, lainamäärän kasvu jäi selvästi edellisvuotta maltillisemmaksi. Sen sijaan rahavarojen kasvu oli vahvaa (1,6 mrd. euroa) kasvun ollessa noin 150 milj. euroa suurempi kuin lainamäärän kasvu.

Kuntayhtymien vuosikate vahvistui hieman, mutta tilikauden tulos jäi noin 35 milj. euroa negatiiviseksi. Vaikka kuntayhtymien, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää, määrä pysyi lähes samana kuin edellisvuonna, kyseisten kuntayhtymien yhteenlaskettu alijäämä kasvoi peräti 85 milj. euroa yhteensä 185 milj. euroon.

Kuntayhtymien lainamäärä kasvoi selvästi edellisvuodesta. Tämä selittyy korkealla investointitasolla, joka ylitti vuosikatteen noin 760 milj. eurolla (vuosikate – nettoinvestoinnit).

Kuntakonsernien tilinpäätökset olivat erityisesti tulorahoituksen osalta peruskuntien tapaan hyvin vahvat. Vuosikate vahvistui lähes 2,5 mrd. eurolla yhteensä noin 6,9 mrd. euroon riittäen kattamaan poistot noin 2,2 mrd. eurolla. Vuosikate oli negatiivinen vain yhdellä kuntakonsernilla.

Kuntakonsernien taseen kertynyt ylijäämä kasvoi yli 2 mrd. eurolla lähes 14,7 mrd. euroon. Tilinpäätöstietojen perusteella 35 konsernilla oli taseessa kertynyttä alijäämää yhteensä 68 milj. euroa. Nämä konsernit ovat pääasiassa pieniä, alle 10 000 asukkaan konserneja. Kuntakonsernien lainamäärän kehitys oli hieman maltillisempaa kuin edellisvuonna, vaikkakin kehitys tulee jatkumaan nousujohteisena johtuen muun muassa investointien siirtymisestä yhä enemmän muualla kuin peruskunnissa toteutettaviksi. Toisaalta erilaiset leasing- ja vuokramallit ovat myös yleistymässä, jolloin investoinnit näkyvät lainakannan nousun sijasta kasvaneina toimintamenoina.

Kunnallisvero

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laeiksi vuoden 2022 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta. Pääministeri Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti ansiotuloveroperustisiin ehdotetaan tehtäväksi ansiotasoindeksin muutosta vastaava indeksitarkistus.

Kotitalousvähennystä korotetaan vuosina 2022 ja 2023 kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön osalta. Lisäksi kotitalousvähennystä korotetaan öljylämmityksestä luopumisen osalta lämmitystapamuutosten tukemiseksi. Muutos on määräaikainen ja se on voimassa vuosina 2022—2027.

Vähäpäästöisten työsuhteautojen verotusarvoa alennetaan 85 eurolla kuukaudessa vuosille 2022—2025. Lisäksi asuntolainan korkovähennysoikeutta supistetaan hallitusohjelman mukaisesti. Vähennysoikeutta supistetaan vuosina 2021—2023 viisi prosenttiyksikköä vuodessa siten, että v. 2023 asuntolainan korkojen vähennyskelpoisuus poistuu kokonaan. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kunnallisveron kertymää näiltä vuosilta yhteensä n. 49 milj. euroa vuodelle 2022.

Yhteisövero

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen, jossa ehdotetaan muutettavaksi korkovähennysrajoitussääntelyä koskien tasevertailuun perustuvaa poikkeusta ja infrastruktuurihankkeita koskevaa poikkeusta. Tasevertailuun perustuvaan poikkeukseen liittyvä muutos kasvattaa valtion yhteisöveron kertymää v. 2022 n. 15 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositason n. 18 milj. eurolla. Infrastruktuurihankkeita koskevaan poikkeukseen liittyvä muutos pienentää valtion yhteisöveron kertymää v. 2022 n. 5 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositason n. 7 milj. eurolla.

Lisäksi hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen, jossa ehdotetaan muutettavaksi siirtohinnoitteluoikaisusäännöstä. Muutos kasvattaa valtion yhteisöveron kertymää v.

2022 n. 40 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositason n. 75 milj. eurolla. Lisäksi hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen, jossa tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvää lisävähennystä ehdotetaan nostettavaksi vuoden 2022 alusta 150 prosenttiin tutkimusyhteistyön menoista. Muutos pienentää valtion yhteisöveron kertymää v. 2022 n. 8 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositason n. 11 milj. eurolla. Muutos on määräaikainen ja se on voimassa vuosina 2022–2027.

Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutoksen verotuottovaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Kompensaatio toteutetaan muuttamalla yhteisöveron jako-osuuksia siten, että esityksen verotuotto kunnille on neutraali. Osana covid-19-pandemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä verovuodelle 2021. Yhteisöverokertymän jaksotuksesta johtuen muutoksen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöveron tilityksiä v. 2022 edelleen n. 40 milj. eurolla. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kuntien yhteisöverokertymää näiltä vuosilta yhteensä n. 4 milj. euroa vuodelle 2022.

Kiinteistövero

Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan siten, että uudistus tulee pääosaltaan voimaan vuoden 2023 verotuksessa. Uudistus siirtyy aiemmin suunnitellusta vuodelle. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 5 milj. euroa vuodelle 2022.

	2019	2020	2021	2022
Kunnallisvero	19 260	20 214	20 635	21 490
Yhteisövero	1 916	1 930	2 586	1 982
Kiinteistövero	1 897	1 718	2 106	2 040
Yhteensä	23 073	23 862	25 327	25 512
<i>Keskimääräinen kunnallisveroprosentti</i>	<i>19,97</i>	<i>19,97</i>	<i>20,02</i>	<i>20,02</i>
<i>Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta</i>	<i>31,30</i>	<i>42,13</i>	<i>44,34</i>	<i>33,76</i>

Talousarvioesitykseen liittyvien veroperustemuutosten vaikutukset kunnallisverotuloihin vuonna 2022.

	milj. euroa
Ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus	-209
– josta progressiivinen tuloveroasteikko	-69
– josta työtulovähennys	-93
– josta perusvähennys	-47
Asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen	4
Liikenteen työsuhde-etujen kasvattaminen	-3
Kotitalousvähennyksen kasvattaminen	-17
YHTEENSÄ	-225

Kuntien valtionavut

Kuntien valtionavut ovat 13,0 mrd. euroa, mikä on n. 1 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Mikäli vuoden 2021 lisätalousarviot huomioidaan, ehdotetut valtionavut vuodelle 2022 ovat 1,1 mrd. euroa pienemmät kuin vuoden 2021 valtionavut. Alenema aiheutuu pääsääntöisesti siitä, ettei vuodelle 2022 ole budjetoitu vastaavia määräaikaista koronatukia kuin vuodelle 2021. Esimerkiksi terveydenhoidon koronavirustilanteesta aiheutuviin kustannuksiin on varattu 1,6 mrd. euroa v. 2021.

Laskennalliset valtionosuudet ovat yhteensä 9,1 mrd. euroa eli n. 0,3 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Vuoden 2021 lisätalousarviot eivät vaikuta v. 2022 ja v. 2021 erotukseen.

Kuntien ja kuntayhtymien valtionavut 2020–2022, milj. euroa, ja muutos 2021–2022, %

Milj. euroa	TA 2020	TA 2020 + LTA:t 2020	TA 2021	TA 2021 + LTA:t 2021	TAE 2022	Muutos prosenttia	Muutos prosenttia
						TA 2021– TAE 2022	TA + LTA:t 2021–TAE 2022
Laskennalliset valtionosuudet	8 106	9 701	8 755	8 762	9 100	3,9	3,9
VM	7 074	8 652	7 698	7 700	7 985	3,7	3,7
OKM ¹⁾	1 032	1 049	1 057	1 062	1 115	5,5	5,0
josta kuntayhtymien osuus	1 041	1 478	1 522	1 526	1 544	1,4	1,2
Valtion korvaus kunnille vero- perustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä	2 269	2 383	2 360	2 362	2 652	12,4	12,3
Muut valtionavut							
OM yhteensä	0	0	0	6	11	100,0	77,4
SM yhteensä	0	0	0	1	0	0,0	-100,0
VM yhteensä	40	420	20	20	30	50,0	47,1
OKM yhteensä	238	382	286	312	264	-7,7	-15,4
MMM yhteensä	4	6	4	4	4	0,0	-9,1
LVM yhteensä	42	208	42	55	45	7,1	-17,9
TEM yhteensä	196	230	247	250	211	-14,6	-15,7
STM yhteensä	517	900	2 229	2 324	690	-69,0	-70,3
YM yhteensä	61	97	61	57	57	-6,6	0,2
Muut valtionavut yhteensä, milj. euroa	1 099	2 243	2 889	3 029	1 313	-54,5	-56,6
Valtionavut yhteensä, milj. euroa	11 474	14 326	14 004	14 153	13 065	-6,7	-7,7

1) Kuntien laskennallinen osuus on arvioitu OKM:n hallinnonalan (ml. yksityiset) kokonaisuudesta.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan v. 2022 hieman alle 8 mrd. euroa. Valtionosuudet kasvavat vuoden 2021 varsinaiseen talousarvioon verrattuna n. 285 milj. eurolla. Vertailussa edellisvuoteen tulee kuitenkin huomioida, että v. 2021 peruspalvelujen valtionosuuteen tehtiin koronavirustilanteesta johtuen 300 milj. euron kertaluonteinen lisäys, joka poistuu v. 2022.

Valtionosuuden kasvua v. 2022 selittävät ennen kaikkea hallituksen kevään 2021 kehysriihessä päättämä 246 milj. euron erillinen valtionosuuden korotus sekä vuoden 2022 indeksikorotus, joka on n. 188 milj. euroa. Asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset kasvattavat valtionosuutta n. 54 milj. euroa.

Vuoden 2022 valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen vaikutus on 564 milj. euroa. Hallitus päätti kuitenkin kevään 2021 kehysriihen yhteydessä, että kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutusta ei huomioida johtuen siitä, kuntataloutta on tuettu voimakkaasti v. 2020 ja tukea jatketaan v. 2021, minkä lisäksi koronasta aiheutuvat välittömät kustannukset kompensoidaan kunnille.

Valtionosuuden tasoa nostavat jo aiemmin päätetyt kuntien uudet ja laajenevat tehtävät kuten vanhuspalvelulain muutos 43,7 milj. euroa, asiakasmaksulain uudistus 28,0 milj. euroa, lastensuojelun jälkihuollon laajennus 12 milj. euroa, seulontaohjelman laajennus 10 milj. euroa, lastensuojelun henkilöstömitoitus 4,8 milj. euroa sekä oppilas- ja opiskelijahuolto 8,4 milj. euroa. Yhteensä tehtävämuutokset lisäävät valtionosuuksia v. 2022 n. 107 milj. eurolla.

Kunnille ehdotetaan korvattavan 2 milj. euroa velvollisuudesta osallistua sote-uudistuksen valmisteluun ja sairausvakuutuslaista aiheutuvaan kuntoutustarpeen arvioinnin kehittämiseen ehdotetaan 1 milj. euroa

Peruspalvelujen valtionosuudesta ehdotetaan siirrettävän 10 milj. euroa kuntien yhdistymisavuksiin.

Peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 25,67 prosentista 23,57 prosenttiin v. 2022. Muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon 0,28 prosenttiyksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtionosuus on 100 prosenttia sekä 0,80 prosenttiyksikköä v. 2022 tehtävän erillisen valtionosuuskorotuksen johdosta. Valtionosuusprosentin alenemasta 1,87 prosenttiyksikköä liittyy kuntien ja valtion välisen vuoden 2022 kustannustenjaon tarkistuksen neutralisointiin sekä 0,55 prosenttiyksikköä vuosien 2016, 2018 ja 2019 indeksikorotuksiin liittyvien vähennysten ja 0,76 prosenttiyksikköä kilpailukyky sopimukseen liittyvän vähennyksen muuttamisesta määräaikaista vähennyksistä pysyviksi vähennyksiksi.

Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä on 2 652 milj. euroa v. 2022. Luvussa on huomioitu maksujärjestelyn huojennuksen vaikutus, joka vähentää maksettavaa kompensatiota 27 milj. euroa v. 2022.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Vuosina 2020—2023 valmistaudutaan tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen ja sote-keskusten voimaantumiseen palvelurakennetta kehittämällä. Tarkoitukseen on varattu 132,9 milj. euroa v. 2022. Määrärahoista valtaosa kohdentuu tulevaisuuden sote-keskuksen, vanhuspalveluiden kehittämisen, kansallisen mielenterveysstrategian, kuntoutuksen kehittämisen ja peruspalveluiden saatavuuden parantamisen kokonaisuuksien kehittämiseen ennen niiden siirtymistä pysyviksi tulevien hyvinvointialueiden menoksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan laskennalliset valtionosuudet kunnille ovat yhteensä 1 115 milj. euroa eli 58 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Valtion ja kuntien väliseen kustannustenjaon tarkistukseen liittyen valtionosuutta korotetaan 12,7 milj. euroa ja indeksikorotus lisää valtionosuutta 34,3 milj. euroa.

Varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen rakenne tulee voimaan elokuun alusta v. 2022. Tukeen esitetään 15 milj. euroa v. 2022 siten, että 6,25 milj. euroa valtionosuuksina ja 8,75 milj. euroa valtionavustuksina.

Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeilu toteutetaan vuosien 2022—2023 aikana. Kokeiluun kohdennetaan 5 milj. euroa v. 2022, mistä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan n. 3,7 milj. euroa.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla kunnille tai kuntayhtymille myönnettävään ohjaamotoiminnan valtionavustukseen ehdotetaan 3,2 milj. euroa, joka rahoitetaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Ympäristöministeriön hallinnonalalla kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen ehdotetaan kohdennettavan 2,5 milj. euroa rahoitusta EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä.

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen

Valtion toimenpiteiden vaikutus on v. 2022 kuntien menoja n. 60 milj. euroa lisäävä verrattuna kuluvalle vuodelle budjetoituihin päätöksiin. Kuntien tuloja valtion toimenpiteet vähentävät v. 2022 n. 0,6 mrd. eurolla, mikä johtuu suurelta osin yhteisöveron jako-osuuden korotuksen poistumisesta. Näin ollen valtion toimenpiteet heikentävät kuntataloutta v. 2022 arviolta n. 0,6 mrd. eurolla, missä on syytä huomioda, että vuoteen 2021 kohdistui poikkeuksellisia kertaluonteisia koronatukia, jotka nyt päättyvät. Em. luvuissa ei ole otettu huomioon valtion vuoden 2021 avustuksia koronavirustilanteen terveysturvallisuuden menoihin.

Lisäksi on syytä huomata, että hallituksen linjauksen mukaisesti vuoden 2022 kustannusten jaon tarkistuksen valtionosuusvaikutusta (564 milj. euroa) ei oteta huomioon.

Valtio on päätösperäisesti lisännyt kuntien menoja kaikkiaan n. 1,2 mrd. eurolla vuoden 2022 tasolla vaalikauden alusta laskien. Kuntien tuloja päätökset ovat lisänneet kaikkiaan n. 1,5 mrd. eurolla vuoden 2022 tasolla. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin kunnat saavat 100 % valtionrahoituksen.

Em. luvut perustuvat Kuntatalousohjelmassa yksityiskohtaisemmin esitettävään taulukkoon valtion toimenpiteiden vaikutuksista. Arvio on suuntaa antava eikä kuntatalouden menovaikutuksissa ole otettu huomioon valtionavustuksiin tyypillisesti liittyviä kuntien omarahoitusosuuksia.

	Tulot 2021	Tulot 2022	Tulot, muutos	Menot 2021	Menot 2022	Menot, muutos	Yhteensä
Toiminnan muutokset ja budjettipäätökset (ml. lisätalousarviot)							
VM hallinnonala							
Kustannustenjaon tarkistuksen neutralisointi			0,0		-563,5	-563,5	-563,5
Valtionosuuden tason korotus vuonna 2022			0,0		245,7	245,7	245,7
Seulontaohjelman laajennus (suolistosyöpä)		10,0	10,0		10,0	10,0	0,0
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen		8,4	8,4		8,4	8,4	0,0
Varhaiskasvatuksen tuki		6,3	6,3		6,3	6,3	0,0
Lastensuojelun henkilöstömitoitus		4,8	4,8		4,8	4,8	0,0
Korvaus kunnille velvollisuudesta osallistua sote- uudistuksen valmisteluun		2,0	2,0		2,0	2,0	0,0
Sairausvakuutuslain muutos (kuntoutustarpeen arviointi)		1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0
Lastensuojelun jälkihuolto-oikeuden laajennus	24,0	36,0	12,0	24,0	36,0	12,0	0,0
Hoivahenkilöstön sitova vähimmäismitoitus (0,7)	52,8	96,5	43,7	52,8	96,5	43,7	0,0
Oppivelvollisuuden laajentaminen	6,9	9,7	2,8	6,9	9,7	2,8	0,0
Sote-asiakasmaksulain uudistus	17,9	45,0	27,1	17,9	45,0	27,1	0,0
Vuoden 2021 koronaepidemian johdosta tehdyn lisäyksen poistuminen			0,0	280,0		-280,0	-280,0
Vuoden 2021 koronaepidemian johdosta tehtyn harkinnanvaraisen valtionosuuden lisäyksen pois- tuminen			0,0	20,0		-20,0	-20,0
VM yhteensä			118,1			-499,8	-617,8

	Tulot 2021	Tulot 2022	Tulot, muutos	Menot 2021	Menot 2022	Menot, muutos	Yhteensä
OKM hallinnonala¹⁾							
Lukiouudistuksesta aiheutuvat kustannus- vaikutukset	3,6	7,7	4,1	3,6	7,7	4,1	0,0
Oppivelvollisuuden laajentaminen	20,4	65,0	44,6	20,4	65,0	44,6	0,0
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perus- opetuksessa ja toisella asteella	10,0	11,6	1,6	10,0	11,6	1,6	0,0
Etsivä nuorisotyö	3,6	4,5	0,9	3,6	4,5	0,9	0,0
Ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaaminen	56,0	51,8	-4,2	56,0	51,8	-4,2	0,0
Opiskelijavuosien lisääminen lähihoitajien koulutuk- seen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi	20,0	31,8	11,8	20,0	31,8	11,8	0,0
Varhaiskasvatustavan uudistaminen (kertamenojen poistuminen)	14,5		-14,5	14,5		-14,5	0,0
Varhaiskasvatuksen uudistuksen toimeenpanon tuki		8,8	8,8		8,8	8,8	0,0
Nopeavaikutteiset toimenpiteet osaajapulaan vas- taamiseen	12,0		-12,0	12,0		-12,0	0,0
Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma, sito- uttava kouluyhteistyö (kertaluonteisen tuen pois- tuminen)	6,4		-6,4	6,4		-6,4	0,0
Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus osana perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo ohjelmaa (kertaluonteisen tuen poistuminen)	2,0		-2,0	2,0		-2,0	0,0
Lukiokoulutuksen laatuohjelma	4,5	9,0	4,5	4,5	9,0	4,5	0,0
Koronaviruspanemiasta johtuvien toimenpiteiden poistuminen	72,2		-72,2	72,2		-72,2	0,0
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	1,6	4,0	2,4	1,6	4,0	2,4	0,0
Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutuksen vahvis- taminen	0,8	2,3	1,5	0,8	2,3	1,5	0,0
Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (kertaluonteinen)		30,0	30,0		30,0	30,0	0,0
Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudis- tamisen kokeilu		3,7	3,7		3,7	3,7	0,0
Veikkausvoittovaroilla rahoitetun toiminnan siirto budjettirahoitteiseksi		6,6	6,6		6,6	6,6	0,0
OKM yhteensä			9,3			9,3	0,0
LVM hallinnonala							
MAL-toimenpiteet, perusväylänpito (ml. kävely ja pyöräily)	10,0	11,5	1,5	10,0	11,5	1,5	0,0
MAL-toimenpiteet, liikenteen infra-avustukset	67,7	39,7	-28,0	67,7	39,7	-28,0	0,0
Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen myönnettävät avustukset	29,0	3,5	-25,5	29,0	3,5	-25,5	0,0

1 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan osalta toimenpiteiden vaikutukset kuntien ja kuntayhtymien talouteen ovat arvioita.

Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen	12,8		-12,8	12,8		-12,8	0,0
LVM yhteensä			-64,8			-64,8	0,0
TEM hallinnonala							
Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistaminen (RRF pilari 3)	3,2	3,2	0,0	3,2	3,2	0,0	0,0
Pakolaiskiintiön nosto	2,2	4,4	2,2	2,2	4,4	2,2	0,0
Afganistanista evakuoitujen kotouttaminen	0,0	2,4	2,4	0,0	2,4	2,4	0,0
Talent Hub	2,0	3,0	1,0	2,0	3,0	1,0	0,0
Valtion, kaupunkien ja alueiden sopimusperusteinen yhteistyö	22,5	7,7	-14,8	22,5	7,7	-14,8	0,0
Alueiden omaehtoinen kehittäminen	8,0	6,3	-1,7	8,0	6,3	-1,7	0,0
Alaikäisten yksintulleiden jälkihuollon ikärajan nostosta aiheutuva lisäys (21 -> 25)	2,6	5,0	2,4	2,6	5,0	2,4	0,0
Alueiden elinkeinoelämän ja matkailun tukeminen, kaupunkien ekosysteemit	32,0	23,2	-8,8	32,0	23,8	-8,2	0,7
TEM yhteensä			-17,3			-16,7	0,7
STM hallinnonala							
Lapsi- ja perhepalvelut ja muutosohjelman jatko	24,0	20,0	-4,0	24,0	20,0	-4,0	0,0
Rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut	132,0	95,2	-36,8	132,0	95,2	-36,8	0,0
Kansallinen mielenterveysstrategia	20,0	30,0	10,0	20,0	30,0	10,0	0,0
Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	20,0	40,0	20,0	20,0	40,0	20,0	0,0
Kuntoutuksen kehittäminen	4,0	3,0	-1,0	4,0	3,0	-1,0	0,0
Peruspalvelujen saatavuuden parantaminen mm. hoitotakuuta tiukentamalla	60,0	40,0	-20,0	60,0	40,0	-20,0	0,0
Paperittomien terveydenhuolto	2,0	3,0	1,0	2,0	3,0	1,0	0,0
Palvelurakenteen kehittäminen (mielenterveys ja päihdepalvelut)	39,0		-39,0	39,0		-39,0	0,0
Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen (RRF pilari 3)	39,0	124,0	85,0	39,0	124,0	85,0	0,0
Osatyökykyisille suunnattu työkykyohjelma	5,4	5,5	0,1	5,4	5,5	0,1	0,0
STM yhteensä			15,3			15,3	0,0
YM hallinnonala							
Elinympäristöjen tilan parantaminen, Helmi-ohjelman Kunta-Helmi	3,0		-3,0	3,0		-3,0	0,0
Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman toimeenpano; Kuntien ja alueiden ilmastotyön vauhdittaminen	3,5		-3,5	3,5		-3,5	0,0

Asumisneuvonnan kehittäminen ja laajentaminen	0,0	2,7	2,7	0,0	2,7	2,7	0,0
Avustukset kuntien, seurakuntien ja yhdistysten kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen		2,5	2,5		2,5	2,5	0,0
Puurakentamisen käynnistysavustuksen korotus MAL-alueilla	5,0	5,9	0,9	5,0	5,9	0,9	0,0
YM yhteensä			-0,4			-0,4	0,0
Hallinnonalat yhteensä			60,1			-557,0	-617,2
Verotuksen ja maksujen muutokset							
Vuosien 2020 ja 2021 kuntien yhteisöveron jako-osuuden 10 %-yksikön korotuksen poistuminen. Jako-osuuden pienentämisen vaikutukset näkyvät viiveellä siten, että se vähentäisi valtion yhteisöverokertymää lisäksi 40 milj. euroa vuonna 2022.							
				570,0	40,0	-530,0	-530,0
Varhaiskasvatusmaksun aleneminen (nettomääräisesti noin 70 milj. euroa vuonna 2022)							
				-30,0	-70,0	-40,0	-40,0
Varhaiskasvatusmaksujen alennettamisen kompensointi kuntien yhteisöveron jako-osuutta korottamalla 2 %-yksiköllä.							
				102,0	120,0	18,0	18,0
Sote-asiakasmaksulain uudistus, tulojen menetys							
				-17,0	-45,0	-28,0	-28,0
Verotuksen ja maksujen muutokset yhteensä			0,0			-580,0	-580,0
VALTION TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET YHTEENSÄ			60,1			-1 137,0	-1 197,2

Lähde: Kuntatalousohjelma 2022

1.8 Toholammin talouden tilanne ja kehitystarkastelu

Toholammin kunnan talouden tilanne on koko suunnittelukauden varsin kireä. Kunnallisverotulokertymä arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla. Kiinteistöverotulot nousevat suunnitelmakauden lopulla vuodesta 2025 alkaen tuulivoimarakentamisen myötä.

Verotulot ja valtionosuudet

Talousarvio 2022 on laadittu olettamalla, että kunnallisveroprosentti on valtuuston 15.11.2021 vahvistama 21,75 %. Em. prosentilla kunnallisverotulokertymän arvioidaan olevan v. 2022 7.590.000 euroa.

Kiinteistöveroprosentit vuodelle 2022 ovat:

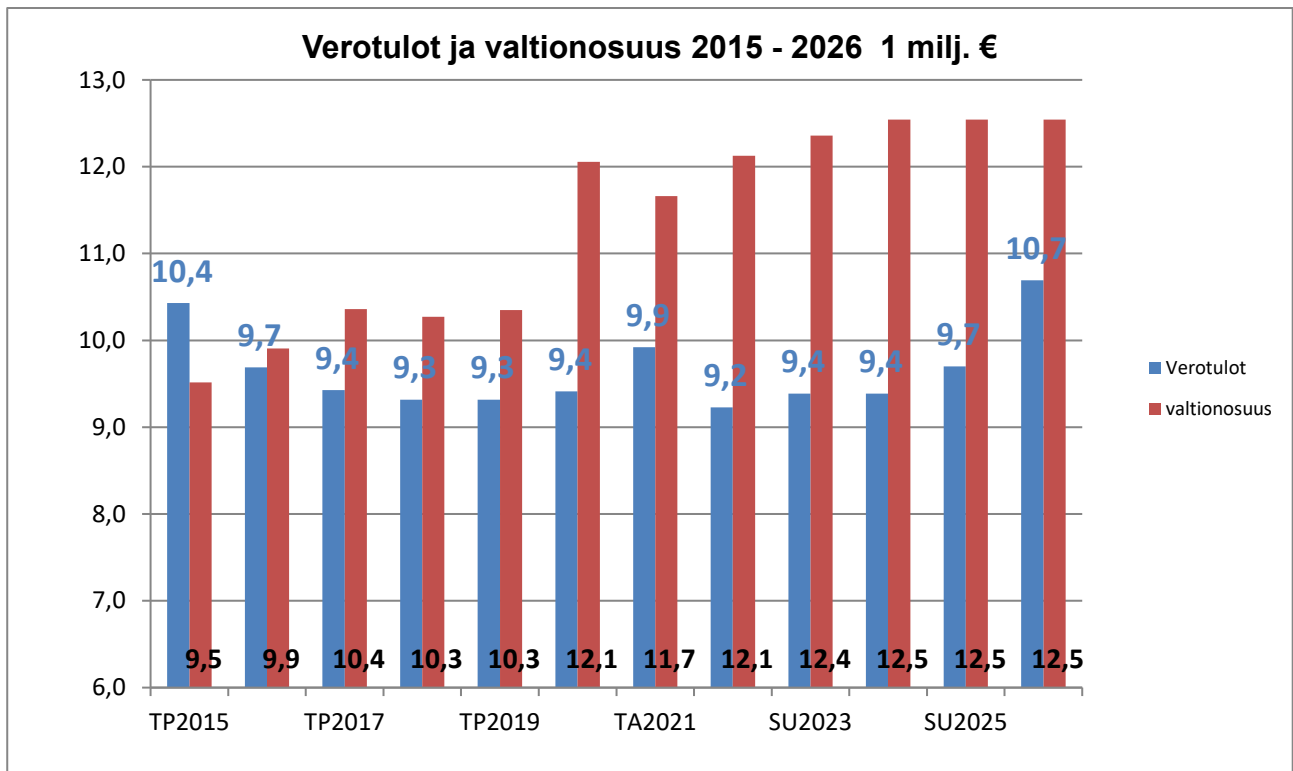
- yleinen veroprosentti 1,00 %
- vakituiset asuinrakennukset 0,65 %
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,10 %
- rakentamattomien rakennuspaikkojen veroprosentti 2,90 %
- yleishyödyllisten yhdistysten kiinteistöveroprosentti 0,00 %
- voimalaitosten veroprosentti 3,10 %

Kiinteistöveron tuotoksi on arvioitu vuodelle 2022 837.000 euroa.

TP2020	Toholammin kunta	TA2021	TA2022	SU2023	SU2024	SU2025	SU2026	Muutos-% 2021-2022
	Verotulot							
7 972 359	- kunnallisvero	8 300 000	7 590 000	7 900 000	7 900 000	7 900 000	7 900 000	-8,6
697 906	- yhteisövero	800 000	800 000	650 000	650 000	650 000	650 000	0,0
742 368	- kiinteistövero	820 000	837 000	837 000	837 000	1 150 000	2 143 200	2,1
9 412 633	Yhteensä	9 920 000	9 227 000	9 387 000	9 387 000	9 700 000	10 693 200	-7,0
	Valtionosuudet							
9 980 404	- yhdenputken	9 513 770	9 727 999	10 160 136	10 343 018	10 343 018	10 343 018	2,3
192 075	- opetus- ja	237 490	302 560	237 490	237 490	237 490	237 490	27,4
1 838 485		1 961 000	2 104 858	1 961 000	1 961 000	1 961 000	1 961 000	7,3
45 184	verotulojen maksulykkäysko	-50 600	-10 762					
12 056 148	Yhteensä	11 661 660	12 124 655	12 358 626	12 541 508	12 541 508	12 541 508	4,0
	Verotulot ja valtionosuudet							
21 468 781		21 581 660	21 351 655	21 745 626	21 928 508	22 241 508	23 234 708	-1,1

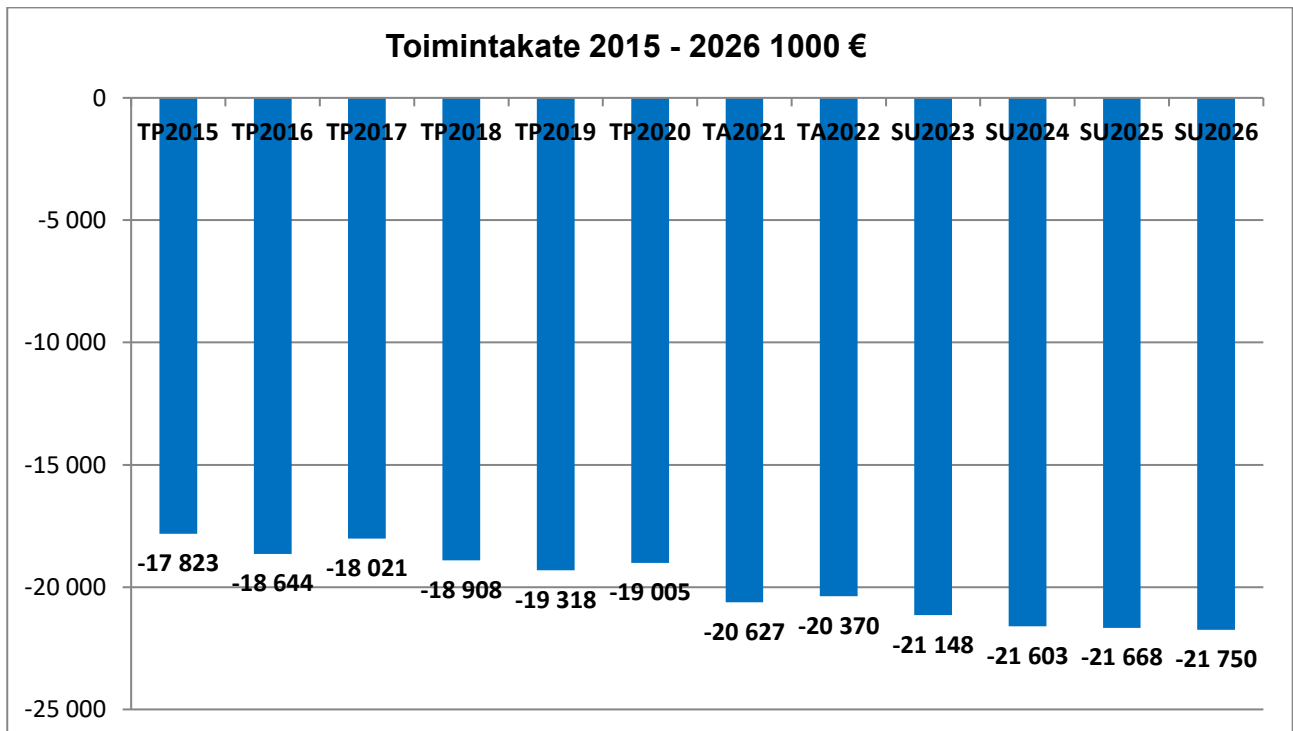
Verotulokertymän arvioidaan laskevan TA:sta 2021 talousarviovuoteen 2022 7,0 %. Kunnallisverotulon arvioidaan laskevan n. 8,6 % eli 710.000,00 euroa, yhteisöverotuoton arvioidaan pysyvän lähes nykyisellään. Kiinteistöverotuoton arvioidaan nousevan 2,1 %.

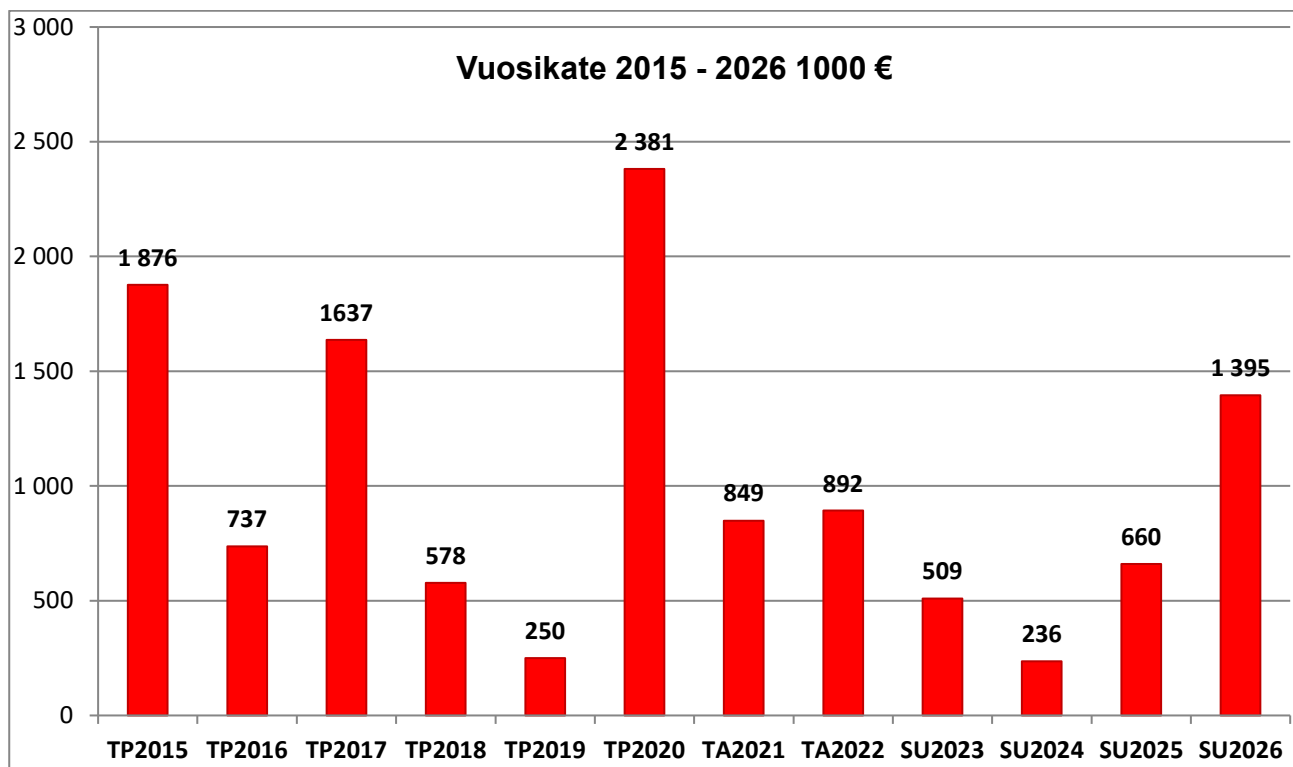
Valtionosuuksien muutos on + 4,0 % eli 462.995,00 euroa. Peruspalvelujen valtionosuuden kasvu vuodesta 2021 vuoteen 2022 johtuu vuonna 2020 puhjenneen koronaepidemian tukitoimien jatkumisesta vuodelle 2022 sekä muista lakimuutoksista.

Toimintakate ja vuosikate

Käyttötaloustuottojen ja -kulujen erotus on toimintakate. Se osoittaa kuinka paljon toimintakuluista jää verorahoituksella katettavaksi. Toimintakate on vuoden 2022 talousarviossa **-20.370.323 euroa**.

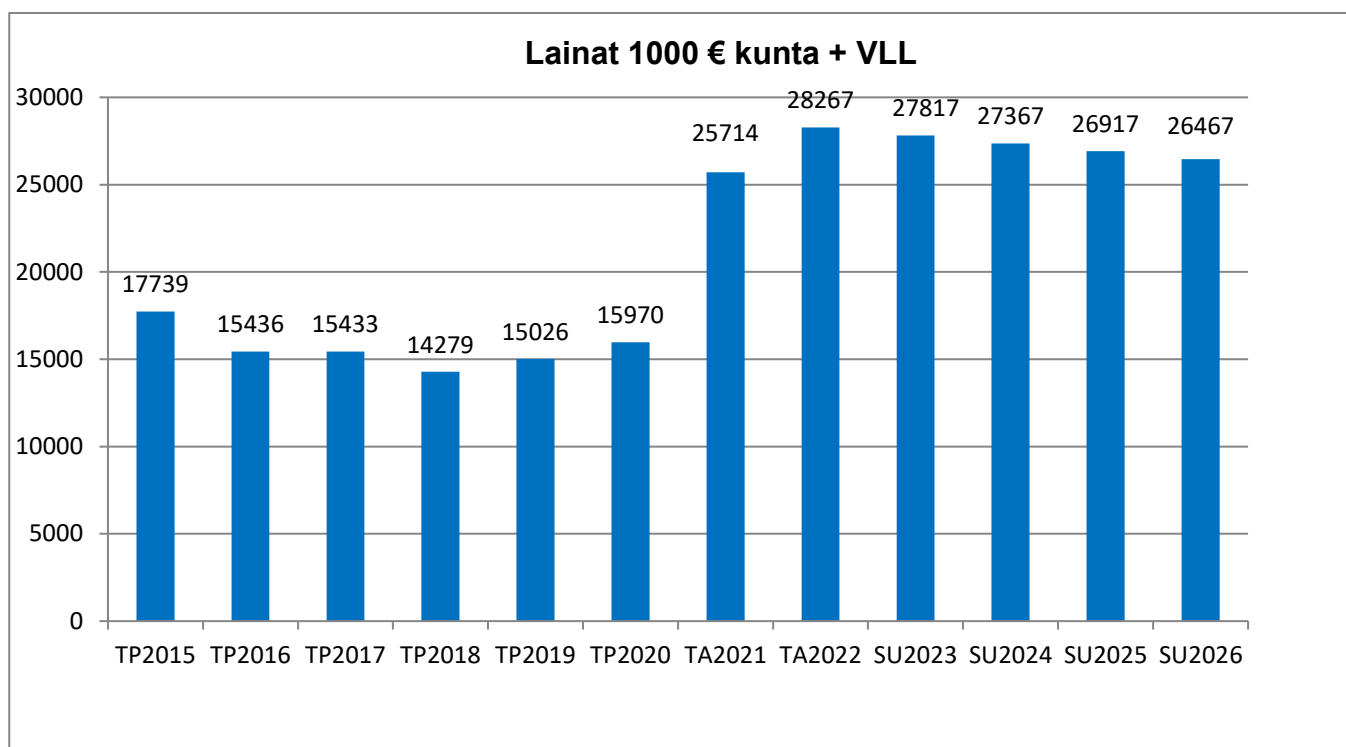

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, mikä jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on vuoden 2022 talousarviossa **892.332 euroa**. Vuosikate v. 2022 ei riitä investointeihin ja lainanlyhennyksiin, joten ne pitää kattaa kokonaisuudessaan lainarahalla

Vuosikatteen tulisi olla vähintään vuosipoistojen suuruinen. Tavoitetaso on kuitenkin nettoinvestointien määrä, joka yleensä on poistojen määrää huomattavasti suurempi.

Lainamäärän kehitys

Vuosikatetta huomattavasti suuremmista investoinneista johtuen kunnan lainamäärä on pysynyt korkeana viime vuosina ja kasvaa edelleen.

Kuntatalouden tavoitteet

Uuden kuntalain (118§) mukainen arviointimenettely voidaan käynnistää, jos

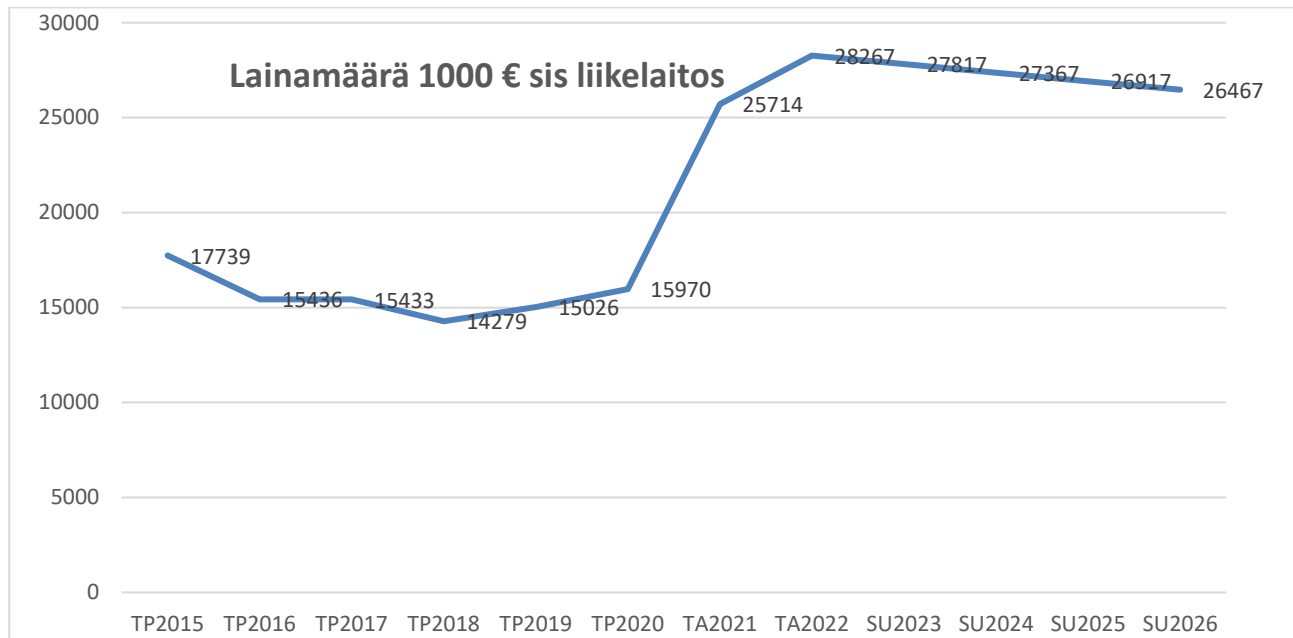
1. kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää säädettyssä määräajassa tai
2. kriisikuntakriteerien perusteella
 - asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa tai
 - Kaikki seuraavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet säädettyt raja-arvot:
 - a) kuntakonsernin vuosikate negatiivinen
 - b) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimääräinen
 - c) asukasta kohti laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla
 - d) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen vähintään 50 prosenttia

Toholammin kunta täyttää edellä olevista tulevista kriteereistä seuraavat; b ja d.

Toholammilla ei ole aiemmin asetettu kuntataloudelle tavoitteita. Tavoitteet tulee asettaa, jotta kuntatalouden eri ohjauskeinojen vaikuttavuutta voidaan seurata aikasarjana ja seurata toimenpiteiden vaikuttavuutta. Tavoitteet asetetaan seuraavissa tunnusluvuissa:

Vuosikate

Vuosikate kertoo paljonko rahaa jää jäljelle lainanlyhennyksiä ja investointeja varten. Vuosikatteen tulee olla aina positiivinen. Vuosikatteen ollessa miinusmerkkinen, kunnan tulot eivät riitä edes käyttötalousmenojen kattamiseen. Taulukossa on esitetty toteutuneita vuosikatteita sekä suunnittelukauden ensimmäiselle vuodelle asetettava tavoite (tuhatta euroa). Terveen talouden merkki on se, että vuosikatteella kyetään kattamaan sekä poistot ja talousarviovuoden investoinnit.

Toholammin kunnan lainamäärä on kasvanut merkittävän suuriin lukuihin. Tavoitteeksi tällä velkamäärällä käytännössä aluksi riittää, että velkamäärä ei saa kasvaa talousarviovuonna budjetoitua suuremmaksi. Tuulivoimarakentaminen ja tuulivoiman tuotannon tuomat lisätulot mahdollistavat lainakannan vähenemisen tulevaisuudessa.

2. KÄYTTÖTALOUS 2022

Talousarvio sisältää osastoille kohdistetut käyttötalouden sisäiset erät: vuokrat ja ateriapalvelun suoritteilla kohdistettuna sekä it-yksikön kustannusten ja kunnan yhteispalvelupisteen kustannusten vyörytyksenä osastoille. Historiatiedot sisältävät kyseisinä vuosina käytössä olleet sisäiset erät.

Talousarvioluvut ja tavoitteet on laskettu tässä asiakirjassa hallintosäännön osastojaon mukaisesti: hallinto, lomitus, tekninen ja sivistys. Viemäriiikelaytos ei sisälly käyttötalouteen eikä tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan. Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma sisältävät kunnan toiminnan ulkoiset luvut. Kunnan ja viemäriiikelaytoksen yhdistelmä on ulkoisin luvuin.

Käyttötaloudet tulot ja menot (ulkoinen)

Toholammin kunta	TP2020	TA2021	TA2022	Muutos 21>22	Muutos-%
HALLINTO-OSASTO					
Tuotot	216 554	85 750	203 750	118 000	137,60
Kulut	-12 967 020	-13 021 960	-12 956 101	65 859	-0,50
LOMATOIMEN OSASTO					
Tuotot	4 802 922	4 945 971	4 958 824	12 853	0,30
Kulut	-4 584 760	-4 816 981	-4 828 174	-11 193	0,20
TEKNINEN OSASTO					
Tuotot	2 591 044	2 079 034	2 180 107	101 073	4,90
Kulut	-4 026 470	-4 390 482	-4 571 155	-180 673	4,10
SIVISTYSOSASTO					
Tuotot	510 246	482 050	411 540	-70 510	-14,60
Kulut	-5 553 096	-5 990 115	-5 840 244	149 871	-2,50
KÄYTTÖTALOUS yhteensä					
Tuotot	8 120 766	7 592 805	7 754 221	161 416	2,10
Kulut	-27 131 345	-28 219 538	-28 195 674	23 864	-0,10
KÄYTTÖTALOUS netto	-19 010 579	-20 626 733	-20 441 453	185 280	-0,90

Toholammin kunnan käyttötalouden tuotot ovat lisääntyneet v. 2021 talousarviosta 2,1 % ja käyttötalouden kulut ovat lisääntyneet 0,3 prosentilla. Käyttötalous netto on vähentynyt 0,50 % eli rahan-tarve vähentynyt.

2.1 Hallinto-osasto

Vastuutoimielin: Kunnanhallitus

Vastuuhenkilöt: Kunnanjohtaja
Hallintojohtaja

Hallinto-osasto vastaa kunnanhallituksen asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koko konsernin palvelutoiminnan toimivuudesta. Hallinto-osasto edustaa Toholammin kuntaa työnantajana sekä kehittää ja koordinoi kunnan työnantajapolitiikkaa ja henkilöstöstrategiaa. Hallinto-osasto huolehtii myös tietohallinto- ja tietoliikennepalveluiden tuottamisesta.

Henkilöstöpalvelujen vastuualueen tehtävänä on johtaa ja kehittää henkilöstöhallintoa ja -palveluja. Henkilöstöpalvelut hoitavat omalta osaltaan lainsäädännön työnantajalle asettamia velvoitteita sekä toimii näissä kunnan asiantuntijatahona. Henkilöstöpalvelut edistävät henkilöstön työhyvinvointia koordinoimalla koko kuntaa koskevia johtamisen, henkilöstön ja työyhteisötaitojen kehittämisen palveluita, henkilöstöetuuksia ja työterveyshuollon palveluita.

Taloushallintopalveluiden tehtävänä on johtaa ja valvoa kunnan ja tytäryhtiöiden taloushallintoa, suunnitella ja ohjata kunnan taloutta, huolehtia talousarvion, taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen valmistelusta ja laadinnasta. Talouspalvelut huolehtivat kunnan maksuvalmiudesta, rahoituksesta ja konsernirahoituksesta ja viranomaisraportoinnista.

Toiminnan painopisteet

Henkilöstön hyvinvointi on strateginen menestystekijä, henkilöstön hyvinvointi heijastuu organisaation menestymiseen ja tuloksellisuuteen. Hyvinvoinnin edistäminen vaatii ennen kaikkea johdon, esimiesten ja työntekijöiden yhteistyötä. Työntekijän vastuulla on se, että työntekijöillä on terveellinen ja turvallinen työympäristö. Myös työntekijä on vastuussa oman itsensä kehittämisestä sekä työyhteisön toimivuudesta ja työilmapiiristä.

Kunta jatkaa päämäärätietoisesti työtä työhyvinvoinnin parantamiseksi sekä työtapaturmien ehkäisemiseksi. Henkilöstöä kannustetaan terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan erilaisilla toiminnoilla. Kunnan liikunta- ja nuorisosihteeri ohjaa henkilökunnalle suunnattua liikuntaa sekä henkilöstön työhyvinvointia tuetaan e-Passi-palvelun avulla.

Psykososiaalisen kuormituksen vähentämisen keinoja kehitetään yhdessä työterveyshuollon kanssa. Työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivisesti ja määrätietoisesti yhteistyötä, jotta työkyvyttömyyden ja ennenaikaisen eläköitymisen kustannuksia saadaan alennettua. Painopistettä on siirretty sairaanhoidosta ennaltaehkäisevään suuntaan. Yhteistyössä työterveyshuollon kanssa järjestetään ryhmätoimintaa mm. tules-vaivojen ennalta ehkäisemiseksi.

Kunnan ulkoista ja sisäistä viestintää ja tiedottamista kehitetään. Kunnan verkkoviestintää aktivoidaan ja kunnan nettisivut ja muut somekanavat pidetään ajantasaisina sekä kunnan markkinointityöryhmä toimii aktiivisesti. Kunnassa on aloittanut osa-aikainen tiedottaja syksyllä 2021.

Organisaatioviestinnän toimivuus on kunnan toiminnan kannalta tärkeää. Organisaatioviestinnän tehostamiseksi on vuonna 2021 hankittu intranet-viestintäalusta, joka toimii koko kunnan henkilöstön sisäisen tiedotuksen välineenä. Intra toimii myös tietovarastona, johon kootaan henkilöstöä

koskevat ohjeistukset ja lomakkeet. Intran tietosisältöjen täydentäminen ja kehittäminen jatkuu edelleen vuonna 2022.

Työllisyyspalvelun painopisteenä on vuosina 2021–2022 työllisyyden kuntakokeilu (Kaustisen seutukunta kuntien yhteisenä toimielimenä vastaa kokeilun toteuttamisesta ja resurssoinnista kuntien puolesta). Kokeilun kohderyhmään kuuluvat työttömät työnhakijat, työllistettynä olevat ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevat, joilla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan sekä kaikki alle 30-vuotiaat ja kaikki maahanmuuttajat sekä vieraskieliset.

Digitalisaatio muuttaa työn sisältöä ja työn tekemisen työtapoja. Myös osaamistarpeet muuttuvat, asiantuntijuus ja tiedolla johtaminen korostuvat. Johtaminen uudistuu sekä varsinkin etäjohtaminen ja työkykyjohtaminen tuovat esimiesten johtamistyöhön uusia ulottuvuuksia, mahdollisuuksia ja haasteita.

Tiedonhallintalain asettamien velvoitteiden täytäntöönpano tulee olemaan toiminnan painopisteenä myös vuoden 2022 toiminnassa.

Tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Toimenpiteet
Henkilöstön työn ja osaamisen kehittäminen	Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta. Esihenkilötaidot ja henkilöstöjohtaminen kehittyy (liittyy myös työhyvinvoinnin kehittämiseen).	Koulutussuunnitelman päivittäminen ja -suunnitelman toteuttaminen. Koulutuksiin osallistaminen, verkkokoulutusten lisääminen, käytössä Hallintoakatemian koulutuslisenssi. Koulutukset ja valmennukset esihenkilöille ja johtajille.
Työhyvinvoinnin kehittäminen	Sairauspoissaolojen määrä vähentyy edelliseen vuoteen verrattuna. Kehityskeskustelut käyty 100 %:sti. Työterveyshuollon menojen seuranta. Henkilöstön kohtelu yhdenvertaista, tasapuolista ja oikeudenmukaista.	Työterveyshuollon kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen. Kehityskeskusteluista saadun palautteen hyödyntäminen/jatkotoimenpiteet. Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen.

Tasapainoinen kuntatalous	Taseessa ei ole alijäämää. Velkamäärä euroa/asukas	Talouden analyysien laadinta säännöllisesti johtoryhmälle. Toteutetaan kunnan talouden tasapainotussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä. On varauduttava mahdollisiin sopeuttamistoimenpiteisiin vaikeassa taloustilanteessa.
Ulkoistetut palvelut palkka- ja taloushallinto	Toiminnan sujuvuus Kuntien Hetapalvelut Oy:n kanssa. Tietojärjestelmien toimivuus.	Palveluprosessien laatiminen. Kunnan omien prosessien järkevöittäminen.
Työttömyysaste	Pitkäaikaistyöttömien määrä ja osuus, työmarkkinatuen kuntasuus.	Kunnan työpajatoiminnan ja et-sivän nuorisotyön keinot, verkostoyhteistyö ja kuntakokeilun keinot.
Kunnan digitalisaatioasteen parantaminen	Palvelujen saavutettavuuden ja sujuvuuden parantaminen digitalisaation avulla. Henkilöstön digitaitojen kehittäminen.	Kunnantalon tilanvarausjärjestelmän hankinta vuodelle 2022. Intran sisältöjen kehittäminen. Dynasty 10 käyttöönotto 1.1.2022, ohjelman tuomat uudistukset.

Tunnusluvut

Henkilöstö	TP2020	TA2021	TA2022
Vakinaiset viranhaltijat	4	3	3
Määräaikaiset viranhaltijat			
Vakinaiset työsuhteiset	2	3	2
Määräaikaiset työsuhteiset	1	2	2
Muut tilapäiset			
Yhteensä	7	8	7

Talousarvio

HALLINTO-OSASTO	TP2020	TA2021	TA2022	Muutos 21>22	Muutos-%
Myyntituotot	119 522	58 750	128 250	69 500	118,30
Tuet ja avustukset	50 159	25 000	75 500	50 500	202,00
Muut toimintatuotot	46 872	2 000	0	-2 000	-100,00
Toimintatuotot yht. ulk.	216 554	85 750	203 750	118 000	137,60
Sisäiset tuotot yht.	406 026	437 050	449 400	12 350	2,80
Sis ja ulk tuotot yhteensä	622 579	522 800	653 150	130 350	24,90
Palkat ja palkkiot	-402 743	-407 450	-421 960	-14 510	3,60
Eläkekulut	-275 986	-293 070	-296 280	-3 210	1,10
Muut henkilösivukulut	-13 033	-13 640	-15 838	-2 198	16,10
Palvelujen ostot	-12 050 153	-12 172 150	-12 083 623	88 527	-0,70
<i>Mistä: Perusturvapalvelut</i>	-7 101 544	-7 600 000	-7 501 000	-99 000	-1,30
<i>Erikoissairaanhoito</i>	-3 999 980	-3 770 000	-3 628 103	-141 897	-3,76
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-26 072	-13 600	-18 900	-5 300	39,00
Avustukset	-152 223	-114 000	-94 000	20 000	-17,50
Muut toimintakulut	-46 810	-8 050	-25 500	-17 450	216,80
Toimintamenot yht. ulk.	-12 967 020	-13 021 960	-12 956 101	65 859	-0,50
Sisäiset kulut yhteensä	-151 518	-135 640	-144 430	-8 790	6,50
Sis ja ulk kulut yhteensä	-13 118 537	-13 157 600	-13 100 531	57 069	-0,40
Netto ennen poistoja	-12 495 958	-12 634 800	-12 447 381	187 419	-1,50
Poistot yht.	-1 107	-460	-266	194	-42,20
Netto	-12 497 065	-12 635 260	-12 447 647	187 613	-1,50

2.2 Lomatoimen osasto

Toimielin: kunnanhallitus

Tulosityksikkö: lomatoiminnan hallinto ja lomit

Vastuuhenkilö: lomituspäalvelujohtaja

Toiminta-ajatus: Lomituspäalvelujen tarkoituksena on turvata paikallisyksikön alueella (Toholampi, Lestijärvi ja Kannus sekä Ullava, Kälviä ja Lohtaja) olevien maatalousyritysten toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana sekä turkistilojen toiminta yrittäjien vuosilomien ja lisävapaiden aikana.

Tavoitteet 2022

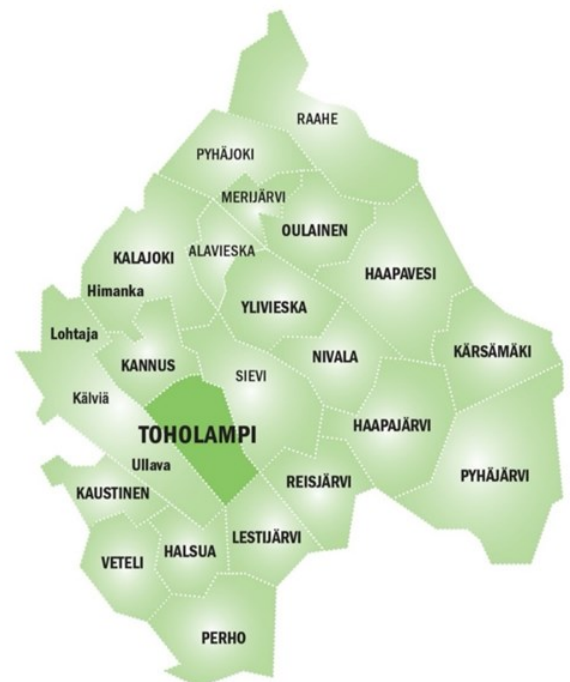
Mittari	Tavoite	Vastuutaho
Paikallisyksikön laajenemisen vaatimat valmistelut tehtynä 31.12.2022 mennessä	Paikallisyksikön laajeneminen 1.1.2023 suunnitelman mukaisesti	Lomatoimen osasto Hallinto-osasto Tekninen osasto

Toiminta 2022

Toholammin kunta hallinnoi 1.1.2023 maatalousyrittäjien ja turkisyrittäjien lomituspäalvelujen järjestämistä myös nykyisten Kaustisen, Kalajoen, Nivalan, Reisjärven ja Haapaveden lomituspäyksiköiden alueella. Uuden paikallisyksikön alueella on vuonna 2021 lomituspäalvelujen piirissä 1.984 lomaan oikeutettua maatalousyrittäjää ja 1.143 maatilaa sekä 113 turkisyrittäjää ja 95 turkistarhaa. Alueella työskentelee noin 350 vakituista maatalouslomittajaa ja 30 hallinnon henkilöä. Vuonna 2020 alueella lomitettiin 96.226 päivää.

Uuden paikallisyksikön aloittamiseen liittyvä valmistelu-työ on käynnistynyt jo vuonna 2021, mutta suurin osa valmistelutyöstä tehdään vuoden 2022 aikana. Yhdistymisen toteuttamiseksi laaditaan projektisuunnitelma, jolla haetaan erillistä hankerahaa Melasta. Hankerahaa voidaan käyttää mm. lisäresurssin palkkaamiseen, yhdistymistä tukevaan koulutukseen, muutosvalmennukseen ja konsultointiin sekä ICT-kustannuksiin. Hanke-rahalla on talousarviossa omalla kustannuspaikallaan 3007, mutta sen jakaminen eri käyttötarkoituksiin tehdään projektin edetessä.

Paikallistason uudistustyöhön kootaan pienryhmiä ja käytetään ulkopuolista asiantuntija-apua.

Valmistelutyössä tullaan osallistamaan ja kuulemaan laajasti eri toimijoita: hallintoa, lomittajia, maatalous- ja turkisyrittäjiä sekä sidosryhmiä (mm. koulutuksenjärjestäjiä). Maatalouslomittajille tullaan pitämään lomittajapalavereita. Yrittäjien kanssa käydään vuoropuhelua yhteistoimintaryhmien kokoontumisissa.

Hallinto-osaston vastuulla ovat mm. henkilöasioita (liikkeenluovutus) sekä palkka- ja taloushallintoon liittyvät tehtävät. Teknisen osaston vastuulla on ICT-palvelut ja toimitila-asiat.

Suunnitelmavuosien tavoitteet 2023–2026

Vuoden 2023 tavoitteena on uuden paikallisyksikön toiminnan aloittaminen, toimintatapojen yhtenäistäminen ja kehittäminen. Uuden yksikön organisaatorakenne ja henkilöstöresurssit määritellään valmistelutyön yhteydessä vuoden 2022 aikana. Alustavan arvion mukaan vuonna 2023 hallinnossa tulee työskentelemään noin 26 henkilöä. Vakituksia lomittajia on noin 330 ja toiminnan luonteesta johtuen lukuisia määräaikaista lomittajia. Alueella on noin 1.770 lomaan oikeutettua maatalousyrittäjä, joille tuotetaan noin 81.000 lomituspäivää. Lomituspäivien määrällä mitattuna uuden yksikön on arvioitu olevan Suomen suurin

Laskelmissa maatalousyrittäjien ja lomituspäivien määrän on arvioitu vähenevän 5,5 %/vuosi. Sekä maatalouden että turkistarhojen taloudelliset ongelmat saattavat vähentää asiakkaiden määrää arviota enemmän.

Lomituspalvelulakeihin on tulossa muutoksia vuonna 2025.

Tunnusluvut

	TP2020	TA2021	TA2022
Toteutuneet maatalousyrittäjien lomapäivät	20.920	21.000	19.500
Nettopäiväkustannus e/pv	173,48	180,07	183
Lomaan oikeutetut maatalousyrittäjät	481	455	435
Lomaan oikeutetut turkistilat	11	14	8
Lomaan oikeutetut turkistuottajat	16	18	13
Toteutuneet turkistarhaajien lomapäivät	vuosiloma 248 pv lisävapaa 960 h	vuosiloma 270 pv lisävapaa 700 h	vuosiloma 248 pv lisävapaa 600 h

	TP2020	TA2021	TA2022
Vakinaiset viranhaltijat	2	2	2
Määräaikaiset viranhaltijat			
Vakinaiset työsuhteiset	80	83	79
Määräaikaiset työsuhteiset	22	10	10
Tilapäiset		10 htv	10 htv

Talousarvio

LOMATOIMEN OSASTO	TP2020	TA2021	TA2022	Muutos 21>22	Muutos-%
Myyntituotot	4 172 497	4 338 471	4 389 824	2 296	0,10
Maksutuotot	598 177	587 500	544 000	-43 500	-7,40
Tuet ja avustukset	29 747	20 000	25 000	5 000	25,00
Muut toimintatuotot	2 502	0	0	0	0,00
Toimintatuotot yht. ulk.	4 802 922	4 945 971	4 958 824	12 853	0,30
Sisäiset tuotot yht.	284	0	0	0	0,00
Sis ja ulk tuotot yhteensä	4 803 206	4 945 971	4 958 824	12 853	0,30
Palkat ja palkkiot	-3 127 718	-3 416 600	-3 207 000	209 600	-6,10
Eläkekulut	-609 615	-614 020	-566 486	47 534	-7,70
Muut henkilösivukulut	-133 313	-122 160	-129 967	-7 807	6,40
Palvelujen ostot	-533 152	-519 220	-788 221	-269 001	51,80
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-38 028	-44 000	-34 500	9 500	-21,60
Avustukset	-102 082	-85 000	-87 000	-2 000	2,40
Muut toimintakulut	-40 853	-15 981	-15 000	981	-6,10
Toimintamenot yht. ulk.	-4 584 760	-4 816 981	-4 828 174	-11 193	0,20
Sisäiset kulut yhteensä	-121 701	-128 990	-130 650	-1 660	1,30
Sis ja ulk kulut yhteensä	-4 706 461	-4 945 971	-4 958 824	-12 853	0,30
Netto ennen poistoja	96 745	0	0	0	0,00
Netto	96 745	0	0	0	0,00

2.3 Tekninen osasto

Vastuuhenkilö tekninen johtaja

Toiminta-ajatus: Tuottaa taloudellisia ja tarkoituksenmukaisia palveluja eri hallintokunnille sekä osittain kuntalaisille, kuten kunnallistekniikan, tilapalvelun, it-palvelujen, ruokahuollon ja siivoustoimen osalta.

Teknisen osaston vastuulla on myös rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunnan tulosalue jakaantuu rakennustarkastukseen, ympäristönsuojeluun. Lautakunta päättää myös yksityistielain mukaan tielautakunnalle kuuluvat asiat. Palotoimi, ympäristöterveydenhuolto ja maaseututoimi hoidetaan ostopalveluna.

Toiminta ja tavoitteet suunnitelmakaudella

Rakennusvalvonta ja kaavoitus

Rakennusvalvonta tuotetaan ostopalveluna Ylivieskan kaupungilta. Rakennustarkastajan työaika Toholammin kunnalle on keskimäärin 2,5 työpäivää viikossa. Sähköinen asiointipalvelun Lupapisteen hankinta on tehty ja palvelu on otettu käyttöön vuoden 2021 alussa.

Rakennusvalvonnan tavoitteet vuodelle 2022:

Rakennuslupa-arkiston sähköistäminen aloitettu 1.11.2021, arkistointi tehdään Lupapisteen arkistoon ja palvelu ostetaan Ylivieskan kaupungilta. Työn loppuunsaattaminen vuonna 2022. Rakennusjärjestyksen ja rakennusvalvonnan taksan päivystarpeen arviointi ja työn aloittaminen.

Kaavoituksen osalta tavoitteena vuodelle 2022 on:

Toholampi-Lestijärven tuulipuiston sekä Länsi-Toholammin tuulipuiston osayleiskaavan päivityksen loppuunsaattaminen. Härkänevan osayleiskaavan laatimisen loppuunsaattaminen (Aloitettu 2021)
Ajantasa-asemakaavan laadinta: Digitaalisen pohjakartan laadinta 2022–23,
kokonaisasemakaavan laadinta 2023–24.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelupalvelut tuotetaan ostopalveluna Ylivieskan kaupungilta. Ympäristötarkastajan työaika Toholammin kunnalle on keskimäärin 2 työpäivää viikossa. Tavoitteena vuodelle 2022 on maa-ainestaksan päivittäminen. Arvioidaan myös, otetaanko käytännöksi ympäristölupien vuosiraporttien tarkastuksista laskuttaminen.

Tavoitteet suunnitelmakaudella 2022–2026 on rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun toiminnan kehittäminen. Tavoitteena on rakennusjärjestyksen ja rakennusvalvonnan taksan uusiminen, maa-ainestaksan sekä ympäristönsuojelumääräyksien tarkistaminen.

Kiinteistöjen ja teiden kunnossapito

Tavoitteena vuodelle 2022 on jatkaa kiinteistönhoidon kilpailuttamista ja toteuttaa korjaustoimenpiteitä kiinteistöjen korjausohjelman mukaisesti. Tavoitteena on myös jatkaa kiinteistöjen kameravalvonnan ja kiinteistöjen sähköisen ovilukitusjärjestelmän kehittämistä.

Tavoitteena suunnitelmakaudella 2022–2026 on kiinteistönhoidon kehittäminen ja laatutason parantaminen sekä myös kiinteistökannan suunnitelmallinen supistaminen siten, että kiinteistöjen käyttöasteet saataisiin tarvetta vastaavaksi. Tieverkon ja yleisten alueiden kunnossapidon osalta tavoitteet suunnitelmavuosille ovat kaavateiden korjausvelan pienentäminen ja torialueen liikennejärjestelyiden sekä ilmeen parantaminen. Kaavateiden parantamiseen ja kunnossapitoon on varattu 50000 €.

Rakentaminen

Kuusiston koulun korjaussuunnittelu on valmistunut ja urakat on kilpailutettu. Korjaamiseen varatut 1.9M€ ylittyi laskenta tavasta riippuen noin miljoonalla ja kaikki tarjoukset hylättiin. Tavoitteena on hankkeen uudelleen kilpailuttaminen ja suunnitelmien tarkentaminen vuoden 2022 aikana. Rakentaminen aloitetaan vuoden 2023 alusta.

Yleisurheilukentän rakentaminen on aloitettu elokuussa 2021 ja hanke on tarkoitus valmistua vuoden 2022 syksyllä. Yleisurheilukentän rakentamiseen on Opetus- ja Kulttuuriministeriö myöntänyt 460 000 € avustuksen.

Toholammin paloaseman hanke viivästyy alkuperäisestä aikataulusta ja hankkeen toteutussuunnittelu ja rakentaminen ajoittuu pääosin vuodelle 2022. Palosuojelurahasto on myöntänyt hankkeelle 220 000 € avustuksen.

Ruokahuolto

Ruokahuoltoyksikköön kuuluu palvelutalo Männistön keskuskeittiö ja Sykäräisen koulun keittiö, jotka ovat valmistuskeittiöitä. Lisäksi jakelukeittiöt: päiväkodilla, Viitojan ja Kleemolan koululla sekä keskustan koululaisten ruokailupaikat Artesaaniopistolla ja Kuusiston koululla. Näihin paikkoihin

ruoan toimittaa keskuskeittiö ja sieltä lähtee ruoka myös toimintakeskukseen, Pesäpuulle ja kotipalveluasiakkaille sekä palvelutalon asukkaille ja henkilökunnalle.

Ruokahuollon toimintaa on vaikeuttanut jo pidempään jatkunut toiminta poikkeusolosuhteissa kirkonkylän koulukeskuksen poikkeusolojen vuoksi ja tilanne jatkuu samanlaisena, vaikka Herman Ojalan koulu valmistuu vuoden 2022 alussa. Uutta ruokasalia ja jakelukeittiötä ei aloiteta rakentamaan heti kohonneiden rakennuskustannusten vuoksi. Kouluruokailut joudutaan hoitamaan varustetasoltaan melko heikoissa ja muutenkin ongelmallisissa olosuhteissa. Koronaepidemian aikana toiminnan muutokset voivat tulla nopeasti ja niihin pitää reagoida heti. Haasteena on saada työvoima riittämään vaihtuvissa tilanteissa, eikä sijaisia saada kovinkaan helposti. Poikkeusoloissa toimiminen kuormittaa henkilöstöä ja tilanteen pitkittyminen aiheuttaa henkilöstön keskuudessa huolta omasta jaksamisesta. Elintarvikehankintojen osalta kuulumme Kokkolan hankintarenkaaseen, sopimuskausi 2022–2024.

Tavoitteena vuodelle 2022 on koko ruokahuoltoyksikön kehittäminen toimimaan entistä paremmin muuttuvissa olosuhteissa. Tavoitteena on myös käyttää henkilöstöresursseja tehokkaasti sekä saada sijaisreserviä. Sykäräisen koulun ruokahuollon kehittäminen.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle 2022–2026 on uuden jakelukeittiön ja ruokasalin valmistuminen koulukeskukseen.

Siivousyksikkö

Siivousyksikkö tuottaa puhtauspalvelua lähes kaikkiin kunnan kiinteistöihin. Siivousyksikön talousarvioon on varattu kaikkien siivouksen piirissä olevien kiinteistöjen puhdistusaine- ja siivoustarvikemäärärahat, jotka menekin mukaan laskutetaan eri kohteilta. Kalustorahat laskutetaan sisäisesti tilikauden aikana toimitusten mukaisesti. Laskutettava ulkoinen siivous on vähentynyt, kansalaisopistoa laskutetaan puupiirin käyttämistä tiloista ja soitea apuvälinepesusta.

Soiten kohteita on toimintakeskus, terveyskeskus, tilapäishoidonyksikkö, työterveys, hammashoitola ja vanhuspalveluyksikkö Männistö. Puolivälikodin toiminta loppui kesällä eikä tiloihin ole tiedossa uutta käyttöä. Kohteiden siivous sisältyy kiinteistön vuokraan. Aineet, välineet ja saniteettitarvikkeet hankitaan Kokkolan hankintarenkaan sopimusten mukaisesti.

Uusi alakoulu otetaan käyttöön tammikuussa. Siivoustyö on mitoitettu ja työ todennäköisesti tullaan tekemään osittain aamusta ja osittain koulutyön/toiminnan päättymisen jälkeen. Tarvittaessa hankitaan siivousvaunu, imuri ja yhdistelmäkone sekä joitain siivousvälineitä.

Tavoitteena vuodelle 2022 on toiminnan kehittäminen, henkilöstön saaminen eläköityvien tilalle ja yhteistyön parantaminen kiinteistönhoidon sekä tilojen käyttäjien kanssa. Tavoitteet suunnitelmakaudelle 2022–2026 on siivousyksikön toiminnan kehittäminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Henkilöstöä on eläköitymässä suunnitelmavuosien aikana 4 henkilöä, joten toiminnan suunnittelu on jatkuvaa. Haasteena toiminnalle on osaavan henkilöstön saatavuus tulevaisuudessa.

Tunnusluvut

Henkilöstö	Virat ja toimet kpl	TP2020	TA2021	TA2022
Vakinaiset viranhaltijat	2		2	2
Määräaikaiset viranhaltijat			1	
Vakinaiset työsuhteiset	29		27,5	28,2

Määräaikaiset työsuhteiset	7		7	8
Muut tilapäiset				
Yhteensä	38		37,5	38,2

Talousarvio

TEKNINEN OSASTO	TP2020	TA2021	TA2022	Muutos 21>22	Muutos-%
Myyntituotot	915 562	749 500	821 071	71 571	9,50
Maksutuotot	456 887	163 500	163 500	0	0,00
Tuet ja avustukset	8 352	0	0	0	0,00
Muut toimintatuotot	1 210 244	1 166 034	1 195 536	29 502	2,50
Toimintatuotot yht. ulk.	2 591 044	2 079 034	2 180 107	101 073	4,90
Sisäiset tuotot yht.	3 005 240	3 037 440	3 257 914	220 474	7,30
Sis ja ulk tuotot yhteensä	5 596 284	5 116 474	5 438 021	321 547	6,30
Palkat ja palkkiot	-1 202 044	-1 239 895	-1 273 486	-33 591	2,70
Eläkekulut	-263 975	-278 270	-275 678	2 592	-0,90
Muut henkilösivukulut	-34 598	-41 780	-50 431	-8 651	20,70
Palvelujen ostot	-1 379 911	-1 623 751	-1 690 342	-66 591	4,10
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 072 507	-1 136 746	-1 209 788	-73 042	6,40
Muut toimintakulut	-73 434	-70 040	-71 430	-1 390	2,00
Toimintamenot yht. ulk.	-4 026 470	-4 390 482	-4 571 155	-180 673	4,10
Sisäiset kulut yhteensä	-1 057 652	-980 440	-1 014 650	-34 210	3,50
Sis ja ulk kulut yhteensä	-5 084 122	-5 370 922	-5 585 805	-214 883	4,00
Netto ennen poistoja	512 162	-254 448	-147 784	106 664	-41,90
Poistot yht.	-727 271	-683 430	-769 727	-86 297	12,60
Netto	-215 109	-937 878	-917 511	20 367	-2,20

2.4. Sivistysosasto

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus: Sivistyslautakunta vastaa kirjasto-, varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen (aamu- ja iltapäivätoiminta, esi- ja perusopetus, lukio, ostopalveluna kansalaisopisto) sekä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelujen toteuttamisesta ja kehittämisestä.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2022–2026

Koulutyö vastavalmistuneessa Herman Ojalan koulussa alkaa 10.1.2022.

Sivistystoimen toiminnan perustana on lapsi- ja nuorisoystävällinen Lamppi.

Sivistystoimen hallinto

Koulukuljetusten kilpailutus tapahtuu vuoden 2022 alussa yhteistyönä ELY-keskuksen ja Kyytiin2-hankkeen kanssa.

KanTo kansalaisopiston opetustoiminnan ostopalveluun on vuodelle 2022 varattu 40.000 €.

Kirjasto

Kirjaston kouluyhteistyö on tiivistä, ja kirjavinkkauksia ja kirjastonkäytön opetusta järjestetään alakoululaisille, yläkoululaisille ja lukiolaisille. Koronarajoitusten vuoksi osa kirjavinkkauksista järjestetään etäyhteyksin. Kirjasto on mukana Lampin malli -kerhotoiminnassa ja kirjaston henkilökunta pitää alakoululaisille lukukerhoa.

Kirjastossa järjestetään myös aikuisille suunnattuja lukemaan innostamisen kampanjoita. Pitkän koronatauon jälkeen järjestetään jälleen kirjailijavierailuja. Syksyllä 2021 aloitettua Toholampi-lukuhaastetta jatketaan kevään 2022 ajan.

Varhaiskasvatus

Kestävän elämäntavan tavoitteet (sosiaalinen, ekologinen, taloudellinen ja kulttuurinen kestävä kehitys) ohjaavat kaikkea varhaiskasvatusta ja sen toimintakulttuuria. Ulkopäiväkotitoiminta on jo vakiintunut osaksi varhaiskasvatusta ja näyttää esimerkkiä kestävä kehityksen toimintakulttuurista pienryhmänä. Lasten tunnetaitojen vahvistaminen on edelleen yksi painopistealueista samoin liikunnan lisääminen lasten päivittäiseen toimintaan. Sykrylän ryhmis jatkaa ja iltapäivätoiminta Sykäräisen koululla on aloitettu syksyllä 2021. Keskustan Iltis (aamu- ja iltapäivätoiminta) on suosittua ja sen toiminta monipuolista. Koulujen kerhotoiminta jatkuu hankerahoituksella.

Perusopetus

Perusopetuksen tärkeänä painopisteenä on hyvinvoiva kouluyhteisö. Opetuksessa painottuvat edelleen tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen. Koronavuosien jälkeen tavoitteena on vähitellen päästä tilanteeseen, jossa opetussuunnitelman tavoitteita voidaan toteuttaa ilman tartuntataudin tuomia rajoituksia.

NEPSY-koulutuksen hankkimista opettajille ja koulunkäynninohjaajille jatketaan edelleen. Neuropsykiatriset erityispiirteet lapsilla ja nuorilla voivat aiheuttaa muun muassa oppimisvaikeuksia, hankaluuksia sitoutua koulutukseen ja ongelmia sosiaalisissa suhteissa.

Lukio

Oppivelvollisuuslain muutos tuli voimaan elokuussa 2021. Muutoksen myötä oppivelvollisuusikä korottui 18 ikävuoteen. Oppivelvollisuuden laajentaminen edellyttää toisen asteen maksuttomuutta. Maksuttomia ovat opetuksessa tarvittavat oppikirjat, muut materiaalit ja työvälineet ml. tietokone. Syyslukukauden 2022 alusta maksuttomuus koskee lukion 1. ja 2. vuosikurssia.

Kulttuuri

Kulttuuritilaisuuksia järjestetään koronavirusepidemian aiheuttamat rajoitukset huomioon ottaen. Muutaman kerran vuodessa järjestetään tunnettujen esiintyjien konserteja (mm. maaliskuussa Antti Reini, toukokuussa Helsingin Poliisisoittokunta ja Johanna Försti).

Luodaan mahdollisuuksia osallistumiseen ja sosiaalisiin kontakteihin, erityisesti ikäihmisille.

Kulttuuritoimi on mukana Kumaha – Keski-Pohjanmaan Kulttuurimaakunta-, Keski-Pohjanmaan siirtolaisuus- ja Kaikukortti – Kulttuuri kuuluu kaikille -hankkeissa.

Liikunta

Liikuntatoimen tavoitteena on tavoittaa seniori-ikäiset takaisin liikunnan pariin koronapandemian aiheuttaman tauon jälkeen. Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden omatoimista liikuntaa tuetaan erityisliikuntakortilla kokeiluna vuoden 2022 ajan.

Kunnan tärkeimmät tukitoimet yhdistyksille ovat avustukset ja liikuntapaikkojen hinnaston pitämisen suotuisana.

Retkeilyreitihankkeen kuntaosuus vuodelle 2022 on varattu liikuntatoimen talousarvioon.

Investoinneissa on varattu määräraha yleisurheilukentän rakentamisen loppuun saattamiseen sekä pesäpallokentän kuuluttamon kunnostamiseen. Lisäksi investoinneissa on varauduttu Kuusiston liikunta-alueen kehittämiseen.

Liikuntatoimen talousarviossa on varauduttu palkkaamaan liikuntapaikkojen hoitaja kesäkuun alusta alkaen.

Liikuntatapahtumien järjestäminen ja kehittäminen on liikuntatoimen tavoitteena.

Nuoriso

Ennalta ehkäisevään, varhaiseen puuttumiseen tähtäävään nuorisotyöhön ja varhaisnuorisotyöhön panostetaan. Nuorisotoimen toiminta keskittyy tulevana tilikautena varhaisnuorten vapaa-ajan toiminnan kehittämiseen ja nuorisovaltuuston toiminnan ylläpitoon. Seutukunnan nuorisotyössä olla mukana.

TUNNUSLUVUT

Suorite	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Päivähoitopaikat	80	96	96
Esikoulun oppilaat 20.9.	38	30	30
Aamu- ja iltapäivätoiminta 20.9.	26	24	26
1–6 lk. oppilaat 20.9.	259	256	257
Pikku Hermannin 20.9.	7	6	7
7–9 lk. oppilaat 20.9.	156	155	146
Perusopetus yhteensä 20.9.	422	417	406
Päivälukion oppilaat 20.9.	87	85	81
Kulttuurisalin kävijämäärä	3.843	6.500	6.000
Kulttuuriavustukset yhdistyksille €	7.250	8.000	8.000
Liikuntatoimen avustukset €	12.900	12.000	13.500
Nuorisotoimen avustukset €	12.125	12.500	12.000
Nuorisovaltuuston kokoontuminen	1	5	6
Kirjasto: lainaus / asukas	13	17	17
Kirjasto: käynnit / asukas	6,5	13	11

Henkilöstö	Virat ja toimet kpl	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Vakinaiset viranhaltijat	63		47,5	45,5
Määräaikaisten viranhaltijain			3,5	4,7
Vakinaiset työsuhteiset	26		29,8	29,9
Määräaikaisten työsuhteisten	4,8		10,6	14,5
Muut tilapäiset				
Yhteensä	93,8		91,4	93,6

Talousarvio

SIVISTYSOSASTO	TP2020	TA2021	TA2022	Muutos 21>22	Muutos-%
Myyntituotot	251 976	254 700	278 300	23 600	9,30
Maksutuotot	121 392	123 050	87 850	-35 200	-28,60
Tuet ja avustukset	126 612	95 500	38 300	-57 200	-59,90
Muut toimintatuotot	10 267	8 800	7 090	-1 710	-19,40
Toimintatuotot yht. ulk.	510 246	482 050	411 540	-70 510	-14,60
Sisäiset tuotot yht.	42 565	38 300	38 700	400	1,00
Sis ja ulk tuotot yhteensä	552 811	520 350	450 240	-70 110	-13,50
Palkat ja palkkiot	-3 467 123	-3 641 145	-3 747 252	-106 107	2,90
Eläkekulut	-668 297	-700 530	-581 600	118 930	-17,00
Muut henkilösivukulut	-103 135	-123 450	-121 187	2 263	-1,80
Palvelujen ostot	-713 786	-921 720	-862 110	59 610	-6,50
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-281 291	-269 260	-300 570	-31 310	11,60
Avustukset	-168 440	-195 600	-195 875	-275	0,10
Muut toimintakulut	-151 025	-138 410	-31 650	106 760	-77,10
Toimintamenot yht. ulk.	-5 553 096	-5 990 115	-5 840 244	149 871	-2,50
Sisäiset kulut yhteensä	-2 118 036	-2 267 720	-2 385 154	-117 434	5,20
Sis ja ulk kulut yhteensä	-7 671 131	-8 257 835	-8 225 398	32 437	-0,40
Netto ennen poistoja	-7 118 320	-7 737 485	-7 775 158	-37 673	0,50
Poistot yht.	-41 856	-30 680	-22 543	8 137	-26,50
Netto	-7 160 176	-7 768 165	-7 797 701	-29 536	0,40

2.5 Käyttötalous yhteensä

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	TP2020	TA2021	TA2022	Muutos 21>22	Muutos-%
Myyntituotot	5 459 556	5 401 421	5 617 445	216 024	4,00
Maksutuotot	1 176 455	874 050	795 350	-78 700	-9,00
Tuet ja avustukset	214 870	140 500	138 800	-1 700	-1,20
Muut toimintatuotot	1 269 885	1 176 834	1 202 626	25 792	2,20
Toimintatuotot yht. ulk.	8 120 766	7 592 805	7 754 221	161 416	2,10
Sisäiset tuotot yht.	3 454 115	3 512 790	3 746 014	233 224	6,60
Sis ja ulk tuotot yhteensä	11 574 881	11 105 595	11 500 235	394 640	3,60
Palkat ja palkkiot	-8 199 627	-8 705 090	-8 649 698	55 392	-0,60
Eläkekulut	-1 817 873	-1 885 890	-1 720 044	165 846	-8,80
Muut henkilösivukulut	-284 078	-301 030	-317 423	-16 393	5,40
Palvelujen ostot	-14 677 002	-15 236 841	-15 424 296	-187 455	1,20
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 417 898	-1 463 606	-1 563 758	-100 152	6,80
Avustukset	-422 746	-394 600	-376 875	17 725	-4,50
Muut toimintakulut	-312 122	-232 481	-143 580	88 901	-38,20
Toimintamenot yht. ulk.	-27 131 345	-28 219 538	-28 195 674	23 864	-0,10
Sisäiset kulut yhteensä	-3 448 906	-3 512 790	-3 674 884	-162 094	4,60
Sis ja ulk kulut yhteensä	-30 580 252	-31 732 328	-31 870 558	-138 230	0,40
Netto ennen poistoja	-19 005 371	-20 626 733	-20 370 323	256 410	-1,20
Poistot yht.	-770 234	-714 570	-792 536	-77 966	10,90
Netto	-19 775 605	-21 341 303	-21 162 859	178 444	-0,80

3. TULOSLASKELMA 2022

Tuloslaskelma tulosalueittain

TP2020	Toholammin kunta	korj. TA2021	TA2022	SU2023	SU2024	SU2025	SU2026	Muutos-% 2021-2022
	Hallinto-osasto							
-1 090 276	Kunnanhallitus	-1 020 290	-1 015 816	-1 015 000	-1 015 000	-1 015 000	-1 015 000	-0,4
-7 101 544	+ Perusturvapalvelut	-7 600 000	-7 501 000	-7 324 000	-7 324 000	-7 324 000	-7 324 000	-1,3
-3 999 980	+ Erikoissairaanhoido	-3 770 000	-3 628 103	-4 840 000	-4 840 000	-4 840 000	-4 840 000	-3,8
-184 487	+ Eläkevastuut	-188 300	-193 912	-188 300	-188 300	-188 300	-188 300	3,0
-119 666	+ Muu perusterv.huolto	-56 210	-108 550	-56 210	-56 210	-56 210	-56 210	93,1
-12 495 953	Hallinto yhteensä	-12 634 800	-12 447 381	-13 423 510	-13 423 510	-13 423 510	-13 423 510	-1,5
96 745	Lomatoimen osasto		0	0	0	0	0	
	Tekninen osasto							
-353 883	Hallinto ja toimisto	-355 528	-355 592	-385 221	-393 556	-402 076	-410 081	0,0
1 053 128	Tilapalvelut	702 200	838 016	795 718	599 214	593 418	587 620	19,3
-263 555	Palo- ja pelastustoimi	-356 900	-362 357	-7 107	-362 357	-362 357	-362 357	1,5
367 165	Rakennus- ja ympäristöltk	43 800	40 509	40 465	40 465	40 444	40 421	-7,5
-41 693	Maaseututoimi	-54 120	-55 692	-55 692	-55 692	-55 692	-55 692	2,9
-249 000	Ympäristöterveydenhuolto	-233 900	-252 668	-252 668	-252 668	-252 668	-252 668	8,0
512 162	Tekninen yhteensä	-254 448	-147 784	135 495	-424 594	-438 931	-452 757	-41,9
	Sivistysosasto							
-513 438	Sivistys	-572 265	-563 115	-565 881	-565 517	-571 151	-573 370	-1,6
-1 218 091	Päivähoito	-1 369 230	-1 474 409	-1 485 325	-1 495 587	-1 504 371	-1 517 021	7,7
-4 971 985	Koulutus	-5 332 210	-5 269 894	-5 375 795	-5 260 413	-5 295 444	-5 347 579	-1,2
-414 805	Vapaa-aika	-463 780	-467 740	-432 611	-433 624	-434 889	-436 040	0,9
-7 118 319	Sivistys yhteensä	-7 737 485	-7 775 158	-7 859 612	-7 755 141	-7 805 855	-7 874 010	0,5
-19 005 365	TOIMINTAKATE	-20 626 733	-20 370 323	-21 147 627	-21 603 245	-21 668 296	-21 750 277	-1,2

TP2020	Toholammin kunta	TA2021	TA2022	SU2023	SU2024	SU2025	SU2026	Muutos-% 2021-2022
	Verotulot							
7 972 359	- kunnallisvero	8 300 000	7 590 000	7 900 000	7 900 000	7 900 000	7 900 000	-8,6
697 906	- yhteisövero	800 000	800 000	650 000	650 000	650 000	650 000	0,0
742 368	- kiinteistövero	820 000	837 000	837 000	837 000	1 150 000	2 143 200	2,1
9 412 633	Yhteensä	9 920 000	9 227 000	9 387 000	9 387 000	9 700 000	10 693 200	-7,0
	Valtionosuudet							
9 980 404	- yhdenputken valtionosuus	9 513 770	9 727 999	10 160 136	10 343 018	10 343 018	10 343 018	2,3
192 075	- opetus- ja kulttuuritoimi	237 490	302 560	237 490	237 490	237 490	237 490	27,4
1 838 485	veromenetyskompensaatio	1 961 000	2 104 858	1 961 000	1 961 000	1 961 000	1 961 000	7,3
45 184	verotulojen maksulykkäyskompensaatio	-50 600	-10 762					
12 056 148	Yhteensä	11 661 660	12 124 655	12 358 626	12 541 508	12 541 508	12 541 508	4,0
21 468 781	Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	21 581 660	21 351 655	21 745 626	21 928 508	22 241 508	23 234 708	-1,1
-82 217	Rahoituserät netto	-106 000	-89 000	-89 000	-89 000	-89 000	-89 000	-16,0
2 381 199	VUOSIKATE	848 927	892 332	508 999	236 263	484 212	1 395 431	5,1
-770 234	Poistot ja arvonalennukset	-714 570	-792 536	-878 000	-990 000	-1 055 000	-1 055 000	10,9
1 610 965	TILIKAUDEN TULOS	134 357	99 796	-369 001	-753 737	-570 788	340 431	-25,7
-306 248	Viemärilaitos tulos	-133 895	-99 796	-94 796	-102 296	-92 296	-92 296	-25,5
1 304 717	Tulos kunta + VLL	462	0	-463 797	-856 033	-663 084	248 135	-100,0

4. RAHOITUSLASKELMA 2022

TP2020	Toholammin kunta	TA2021	TA2022	SU2023	SU2024	SU2025	SU2026	Muutos-% 2021-2022
	Toiminnan rahavirta							
2 381 199	Vuosikate	848 927	892 332	508 999	236 263	484 212	1 395 431	
	Satunnaiset erät +/-							
10 747	Tulorahoituksen korjauserät +/-							
2 391 946	Toiminnan rahavirta yhteensä	848 927	892 332	508 999	236 263	484 212	1 395 431	
	Investoinnit							
-1 596 734	Käyttöomaisuusinvestoinnit (-)	-4 495 000	-3 290 000	-3 400 000	-260 000	-260 000	-200 000	
487	Rahoitusosuudet investointimeno	405 000	322 000	220 000				
131 852	Käyttöomaisuuden myyntitulot(+)	1 500						
-1 464 395	Investoinnit netto	-4 088 500	-2 968 000	-3 180 000	-260 000	-260 000	-200 000	
927 551	Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 239 573	-2 075 668	-2 671 001	-23 737	224 212	1 195 431	
	RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
	Antolainauksen muutokset							
-2 237 785	Antolainasaamisten lisäykset	-234 000	50 000					
315 000	Antolainasaamisten vähennykset	115 000	123 000	123 000	123 000	123 000	123 000	
-1 922 785	Antolainauksen muutokset yht	-119 000	173 000	123 000	123 000	123 000	123 000	
	Lainakannan muutokset							
1 137 785	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 600 000	3 000 000					
-554 760	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-567 000	-447 000	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000	
1 498 660	Lyhytaikaisten lainojen muutos							
2 081 685	Lainakannan muutokset yht	4 033 000	2 553 000	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000	
1 086 451	Vaikutus maksuvalmiuteen	674 427	650 332	-2 998 001	-350 737	-102 788	868 431	

Lainojen kehitys ja taseen kertynyt yli-/alijäämä

TP2020	Toholammin kunta	TA2021	TA2022	SU2023	SU2024	SU2025	SU2026	Muutos-% 2021-2022
15 969 889	Lainamäärä kunta	25 714 404	28 267 404	27 817 404	27 367 404	26 917 404	26 467 404	
	+ viemärilaitos							
15 969 889	Lainat koko kunta	25 714 404	28 267 404	27 817 404	27 367 404	26 917 404	26 467 404	
	Taseen kertynyt yli-/alijäämä kunta+VLL							
1 755 522		1 755 984	1 755 984	1 292 187	436 154	-226 931	21 204	

5. INVESTOINTIOSA

Investointiohjelma 2022–2026

KUNTA HANKERYHMÄ	Kokonais kustannus arvio euroa	TA2022	SU2023	SU2024	SU2025	SU2026	Valtio n osuus %
HALLINTO							
Osakkeet ja osuudet		100 000					
Maa-alueet, varaus		50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	
Koneet ja laitteet		120 000					
TEKNINEN							
Kaavateiden rakentaminen / kunnossapito		50 000	50 000	100 000	100 000	100 000	
Kiinteistöjen korjaus/kunnossapito		150 000	50 000	50 000	50 000	50 000	
Pelastuslautakunnan investoinnit		10 000	0	0	0	0	
Paloasema		1 200 000	300 000	0	0	0	40
Rekkaparkki		60 000					
SIVISTYS							
Kirkonkylän koulukeskus							
- Kuusiston koulun korjaus		200 000	2 800 000				
- liikenne- ja aluerakentaminen		50 000					
- irtokaluste ja AV-laite hankinnat			90 000				
Yleisurheilukenttä		1 230 000					30
Kunta yhteensä		3 220 000	3 340 000	200 000	200 000	200 000	
Tulot, valtionosuudet		322 000	220 000				
KUNTA netto		2 898 000	3 120 000	200 000	200 000	200 000	0
VIEMÄRILIIKELAITOS		70 000	60 000	60 000	60 000	0	
Viemärilaitos kulut yhteensä		70 000	60 000	60 000	60 000	0	0
Tulot							
VIEMÄRILIIKELAITOS netto		70 000	60 000	60 000	60 000	0	0
Kunta ja liikelaitos netto yhteensä		2 968 000	3 180 000	260 000	260 000	200 000	0

Kuntatalouden ollessa tasapainossa vuosikatteella kyetään kattamaan poistot sekä investoinnit. Toholammin kunnan vuosikate v. 2022 on **892.332 euroa** ja poistot ovat **792.536 euroa**. Vuoden 2022 investoinnit joudutaan kattamaan lisälainanotolla.

6. LIIKELAITOKSET JA KONSERNIYHTIÖT

6.1 Viemäriiikelaytos

Vastuuhenkilö Viemäriiikelaytoksen toimitusjohtaja

Viemäriiikelaytoksen johtokunta

Toiminta-ajatus: Viemäriiikelaytos huolehtii asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä Toholammin kirkonkylällä sekä Sykäräisen toiminta-alueella.

Tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Puhdistamot täyttävät ympäristöluvan vaatimukset	Poikkeamien lukumäärä	Poikkeamien lukumäärä <1
Viemäriverkoston toiminta ei aiheuta ympäristöhaittaa	Ympäristöhaittaa aiheuttavat tapahtumat	Tapahtumien lukumäärä <1
Talouden tasapainottaminen	Osavuosikatsaukset ja tilinpäätös	Tulos arvioitua parempi

Toiminta 2022

Viemäriiikelaytoksen toimintaa tullaan kehittämään jatkuvasti ja määrätietoisesti jokaisella osa-alueella. Pääpaino vuonna 2022 tulee olemaan verkoston kuntoon liittyvissä toiminissa. Näitä ovat erilaiset tutkimukset, esimerkiksi savun avulla suoritettavat tiiveyskokeet. Tutkimusten ja olemassa olevien tietojen perusteella pyritään laatimaan verkostolle pitkän aikavälin investointisuunnitelma. Tutkimusten ohella linjoja tullaan uudistamaan/korjaamaan investointimäärärahojen puitteissa. Tarkoituksena on ylläpitää toimivaa viemäriverkostoa ja saada jatkuvasti kasvaneet hulevesimäärät laskuun.

Suunnitelmavuosien tavoitteet 2023–2026

Investointien tarve tulevaisuudessa tulee kasvamaan, jota varten määrätietoista kehittämistä tulee jatkaa. Investointien onnistumisen kannalta laadukkaaseen suunnitteluun ja yhteistyöhön tulee satsata. Jäteveden käsittelyn kustannukset nousevat jatkuvasti kaikkialla Suomessa. Tähän ovat syynä aineiden ja tarvikkeiden hinnan nousun lisäksi puhdistamoiden käsittelyvaatimuksiin tulevat tiukennukset.

Verkostojen saneerausta tulee jatkaa vuosittain. Määrätietoisella saneeraamisella saadaan verkoston toimivuutta ylläpidettyä, ja mahdollisesti myös estettyä vakavat rikkoutumiset ja niistä aiheutuvat vahingot. Väestön väheneminen tulee huomioida myös kaikessa kehittämisessä. Toimintaa ei tule lähteä harkitsemattomasti laajentamaan.

Investointiohjelma

Kohde	Kokonais- kustannusarvio euroa	Esitys 2022 ilman alv
Puhdistamoiden rakenteet/laitteisto	50 000	20 000
Verkostotutkimukset / saneeraamiset	200 000	50 000
Yhteensä	250 000	70 000

Puhdistamoiden rakenteet ja laitteisto on suunnattu kriittisten osien uusimiseen ja korjaukseen. Näitä ovat lähivuosien aikana esimerkiksi erilaiset kuljettimet, joiden käyttöikä on tullut lähelle päättöstä. Verkostotutkimukset / saneeraaminen on varattu verkostojen kunnon selvittämiseen muun muassa savua apuna käyttäen sekä tarpeellisten kohteiden saneeraamiseen.

Tunnusluvut

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Vakinaiset virkasuhteiset	1	1	1
Vakinaiset työsuhteiset	1	1	1
Yhteensä	2	2	2

Viemäri-liikelaitos	TP2020	TA2021	TA2022	Muutos 20>21	Muutos-%
TULOSLASKELMA					
LIIKEVAIHTO	500 333	533 800	615 500	-131 700	15,31
Valmiiden ja keskeneräist.tuot					
Liiketoiminnan muut tuotot	35	25	35	-10	-1,30
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavara					
Ostot tilik.aikana	-128 530	-126 250	-135 990	9 740	-7,71
Palvelujen ostot	-350 910	-194 600	-211 725	-2 875	8,80
	20 929	212 975	267 820	-124 845	25,75
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-104 587	-115 200	-128 800	13 600	-11,80
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-17 138	-19 560	-22 025	2 465	-12,60
Muut henkilösivukulut	-2 996	-3 810	-5 277	1 467	-38,50
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman muk. poistot	-179 626	-197 700	-208 114	10 414	-5,30
Liiketoiminnan muut kulut	-10 016	-2 100	-2 900	800	-38,10
LIIKKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-293 434	-125 395	-99 296	-96 099	20,81
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoitustuotot	259	0	0	0	0,00
Muille maks.korkokulut	-12 588	-8 000	0	-8 000	100,00
Muut rahoituskulut	-484	-500	-500	0	0,00
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-306 247	-133 895	-99 796	-104 099	25,47

VIEMÄRILIIKELAITOS	TP2020	TA2021	TA2022	SU2023	SU2024	SU2025	SU2026
KÄYTTÖTALOUS							
Tuotot	500 368	483 825	615 535	615 535	616 535	616 535	616 535
Kulut	-614 176	-481 520	-506 717	-501 717	-510 217	-500 217	-500 217
Netto ennen poistoja	-113 808	2 305	108 818	113 818	106 318	116 318	116 318
Poistot yht.	-179 626	-197 700	-208 114	-208 114	-208 114	-208 114	-208 114
Netto	-293 434	-195 395	-99 296	-94 296	-101 796	-91 796	-91 796
TULOSLASKELMAOSA							
Rahoitus- ja korkotuotot	259						
Rahoitus- ja korkokulut	-13 072	-8 500	-500	-500	-500	-500	-500
Netto	-12 814	-8 500	-500	-500	-500	-500	-500
INVESTOINTIOSA							
Investointihankinnat	-480 515	-105 000	-70 000	-60 000	-60 000	-60 000	0
Rahoitusosuudet							
Netto	-480 515	-105 000	-70 000	-60 000	-60 000	-60 000	0
RAHOITUS							
Lainojen lisäys	2 237 785						
Lainojen lyhennys	-1 252 785	-115 000	-115 000	-115 000	-115 000	-115 000	-115 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-350 000	230 000					
Netto	635 000	115 000	-115 000	-115 000	-115 000	-115 000	-115 000
Yhteensä	27 864	3 805	-76 682	-61 682	-69 182	-59 182	818

Viemäriiikelaytoksen maksuvalmius on huono. Mikäli tilikaudella ei onnistuta taksamuutoksilla ja toiminnan muutoksilla parantamaan suunnitelmassa 2022 olevaa tulosta niin joudutaan ottamaan lisää lainaa.

6.2 Kiinteistö Oy Toholammin vuokratalot (100 %)

Vastuuhenkilö Toimitusjohtaja

Kiinteistöyhtiön hallitus

Toiminta-ajatus: Omistaa ja hallita Toholammin kunnassa vuokratalokiinteistöjä sekä vuokrata niiden huonetiloja. Vuokraus tapahtuu omakustannusperiaatteella.

Tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Toimintaedellytykset mahdollistava tulorahoitus	Käyttöaste	>75 % (90 %)
Asukkaiden tarpeisiin vastaava vuokrataso ja asuntokanta	Asukkaiden vaihtuvuus	< 25 %
Onnistunut asukasvalinta ja riskinhallinta vuokrasuhteissa	Luottotappioiden määrä	< 1.500 €

Suunnitelmavuosien tavoitteet 2022–2026

- Kiinteistöjen hoidon ja teknisen kunnon tason nostaminen käyttöastetta ylläpitävällä tavalla.
- Asukaskokemuksen parantaminen sähköisiä asiointipalveluja ja asukasdemokratiaa kehittämällä.
- Asuntokannan pienentäminen ja peruskorjausten käynnistäminen 2023–2026.

Tunnusluvut

Suorite	TP2020	TA2021	TA2022
Vuokrattavia asuntoja	134	134	134
Asuntojen käyttöaste	72,1	70	75
Vuokrahakemuksia (yhteishaku kunnan asuntojen kanssa)	54	90	70
Keskivuokra €/m ²	8,56	8,56	8,56
Uusia vuokrasopimuksia	39	50	50

KOY Toholammin Vuokratalo TP2020 TA2021 TA2022 SU2023 SU2024 SU2025 SU2026
TUOSLASKELMA

KIINTEISTÖN TUOTOT

Vuokrat	505 952	500 000	540 000	555 000	570 000	585 000	600 000
Käyttökorvaukset	20 380	20 000	23 000	25 000	27 000	29 000	31 000
Muut tuotot	51 075	50 000	40 000	30 000	20 000	10 000	0
	577 407	570 000	603 000	610 000	617 000	624 000	631 000

LUOTTOTAPPIOT JA OIKAISU	1 923	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
KIINTEISTÖN HOITOKULUT	-475 564	-429 050	-430 250	-434 500	-438 800	-443 200	-447 600
KÄYTTÖKATE/HOITOKATE	103 766	142 450	174 250	177 000	179 700	182 300	184 900
Rahoitustuotot ja kulut	-18 986	-20 000	-18 000	-16 000	-14 000	-12 000	-10 000
Poistot ja arvonalentumiset	-180 576	-180 576	-180 576	-180 576	-180 576	-180 576	-180 576
Tilinpäätössiirrot							
TILIKAUDEN TULOS	-95 796	-58 126	-24 326	-19 576	-14 876	-10 276	-5 676

6.3 Toholammin Energia Oy (96,66 %)

Vastuuhenkilö Toimitusjohtaja Toni Mäki-Asiala

Toholammin Energia Oy:n hallitus

Toiminta-ajatus: Tuottaa asiakkaalle lisäarvoa lämpöenergian toimittamisella

Tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Markkinoinnin lisääminen	Mainostaminen	1 Somejulkaisu / viikko
Kuumaöljylämmölle käyttäjä	Määrä	1 kpl
Uudet kaukolämpöasiakkaat	Määrä	3 kpl
Aktiivisuus	Pot. asiakkaiden tapaamiset ja yhteydenotot	20 kpl

Vuosi 2022

Etsimme verkostoitumalla ja aktiivisella toiminnallamme yhteistyökumppania, jonka toimintaan voimme tuoda lisäarvoa omalla 300°C kuumaöljylämmöllä. Paikallisesti keskitymme lämmön tarjontaan kaukolämpöverkon vieressä sijaitseviin kiinteistöihin, joiden rakennusten lämmitysjärjestelmät vaativat päivittämistä. Myyntityötä tukeaksemme markkinoimme itseämme muun muassa sosiaalisessa mediassa.

Laitoksia huolletaan seisokkiaikaan ennakoivasti mahdollisimman hyvin ja järkevästi, jotta energiantuotanto on katkeamatonta sesongin aikana. Kaukolämpöverkoston vaihdamme pieniä huonokuntoisimpia linjoja uuteen.

Uusilla liiketoiminta-avauksilla ja selvitystöillä laadimme tiekarttoja energiatehokkaan ja lopulta päästöttömän lämpöenergian toimittamiseen asiakkaillemme.

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Vakinaiset työsuhteiset	3	3	3
Määräaikaiset työsuhteiset	0,25	0,25	0,25
Tilapäiset			

Suunnitelmavuosien tavoitteet 2022–2026

Löytää tie päästöttömään energiantuotantoon, hyödyntää kaikkia laitoksiemme raaka-aine ja energiavirtoja mahdollisimman tehokkaasti ja löytää uusia asiakasyhteistyökumppaneita, jotka tarvitsevat meidän toimittamaa lämpöenergiaa 10 000 MWh edestä vuositasona.

Riskienarviointi

Toholammin Energian hallitus on arvioinut liiketoimintansa riskejä ja kehitystä viimeksi syksyllä 2019. Tappiollisesta tuloksesta huolimatta lämmön hintaa ei nosteta, koska se heikentäisi yrityksen asemaa lämmitysmarkkinoilla.

Riskejä arvioidaan uudestaan loppuvuodesta 2021.

Talous 2022–2026

Toholammin Energia Oy	TP2020	TA2021	TA2022	SU2023	SU2024	SU2025	SU2026
TULOSLASKELMA							
Liikevaihto	1 111 867	1 190 263	1 124 376	1 124 500	1 224 500	1 324 500	1 624 500
Liiketoiminnan muut tuotot	0	150	0	0			
Materiaalit ja palvelut	-617 756	-680 791	-603 687	-603 800	-649 800	-695 800	-833 800
Henkilöstökulut	-197 185	-207 971	-198 187	-202 000	-203 000	-210 000	-211 000
Poistot ja arvonalentumiset	-297 064	-270 482	-274 742	-270 482	-280 000	-290 000	-300 000
Liiketoiminnan muut kulut	-131 267	-123 254	-129 560	-130 000	-135 000	-140 000	-145 000
Liikevoitto (-tappio)	-131 405	-92 085	-81 800	-81 782	-43 300	-11 300	134 700
Rahoitustuotot ja -kulut	-18 463	-20 891	-23 673	-21 000	-25 000	-25 000	-30 000
Tulos	-149 867	-112 975	-105 473	-102 782	-68 300	-36 300	104 700

6.4 Toholammin kehitys Oy

Vastuuhenkilö Hallitus
Toholammin Kehitys Oy:n hallitus

Toiminta-ajatus: Toholammin kehitys Oy tuottaa kiinteistönhoitopalveluita omistamilleen kiinteistöille.

Tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Toimitilojen vuokrausaste ja tuotto	Vuokrausaste Tuotto €	100 % Budjetoitu tuotto
Sijoitustoiminnan tuotto	Tuotto €	Budjetoitu tuotto

Suunnitelmavuosien tavoitteet 2022–2026

Toimitilavuokraus: Toimitilojen vuokrausasteen ja tuoton varmistaminen. Toimitilojen hoito- ja ylläpitokulujen hallinta ennakoivan kiinteistöhoidon avulla.

Sijoitustoiminta: Sijoitustoiminnan tuotto, uudet sijoituskohteet ja omistukset. Biotalous ja uusien innovaatioiden edistäminen.

Yritysten aktivointi ja osaamisen kehittäminen: Yhteistoimin kunnan kanssa tuetaan uuden yritystoiminnan syntymistä kuntaan, yritysten osallistuminen yrittäjyyttä, elinkeinoja ja toimialoja koskeviin tilaisuuksiin, suurhankkeisiin valmistautuminen, yritystenvälinen yhteistyö, tarjous- ja muun osaamisen kehittäminen. Ikääntyvien yrittäjien yritysten elinkelpoisuuden kehittäminen, jotta yritykset säilyisivät ja omistajanvaihdot olisivat mahdollisia. Maatalouden vapautuvien tuotantotilojen kartoitus ja uusien käyttötarpeiden löytäminen.

Sijoittuvat yritykset: Tuulipuistorakentamiseen ja ylläpitoon osallistuvat sijoittuvat yritykset, muut sijoittuvat yritykset.

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Vakinaiset työsuhteiset	1	1	0
Määräaikaiset työsuhteiset	1		
Tilapäiset			

Toke Oy:llä ei ole palkattu toimitusjohtaja. Kunta ostaa yritysneuvonnan Kaustisen seutukunnalta.

TALOUSARVIO	TP 2020	TA 2021	TA 2022	SU 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Liikevaihto	388 845	380 000	380 000	380 000	380 000	380 000	380 000
+ Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	0	0	0	0
- Materiaalit ja palvelut	0	0	0	0	0	0	0
- Muuttuvat henkilöstökulut	0	0	0	0	0	0	0
- Muut muuttuvat kulut	0	0	0	0	0	0	0
Myyntikate	388 845	380 000	380 000	380 000	380 000	380 000	380 000
- Kiinteät henkilöstökulut	-68 176	-72 500	0	0	0	0	0
- Liiketoiminnan muut kulut	-73 937	-92 000	-95 000	-97 500	-100 000	-102 500	-105 000
Käyttökate	246 732	215 500	285 000	282 500	280 000	277 500	275 000
-Poistot ja arvonalentumiset	-173 951	-175 500	-175 500	-175 500	-175 500	-172 000	-172 000
= Liikevoitto	72 781	40 000	109 500	107 000	104 500	105 500	103 000
+/- Rahoitustuotot ja -kulut	32 259	19 000	14 000	8 000	25 000	16 000	16 000
= Tilikauden voitto/tappio	105 040	59 000	123 500	115 000	129 500	121 500	119 000
INVESTOINNIT	0	0	0	0	0	0	0

Vuoden 2021 budjetti perustuu nykyisten tilojen vuokraamiseen. Liiketoiminnan muita tuloja ei ole budjetoitu, koska käynnissä olevia tai käynnistyviä hankkeita ei ole tiedossa. Kunnan oletetaan osallistuvan mahdollisiin kuntarahoitusta vaativien kehittämishankkeiden kuntaosuuksien rahoitukseen.

Liiketoiminnan muissa kuluissa on varauduttu vuosittaiseen vähäiseen korjauskustannusten nousuun. Kiinteistöjen korjausinvestointeja ei ole suunnitteilla vuodelle 2022.

Matalan korkotason vallitessa pitkäaikaisten lainojen korkokulut pysyivät alhaalla. Yritysrahoituksen tuotot pienenevät ilman uusia sijoituksia.